

Forcheapum. Skoupení veškerých zásob jedné komodity na trhu.

Forcible. Násilný, nucený. Provedený silou a navzdory odporu. Získaný donucením či násilím. *Offutt v. Liberty Mut. Ins. Co.*, 251 Md. 262, 247 A.2d 272, 276.

Forcible detainer. Příkaz k zabavení. Zkrácený rychlý a přiměřený zákonný prostředek nápravy k získání držby pro osobu, která je k takové držbě oprávněna. *Casa Grande Trust Co. v. Superior Court In and For Pinal County*, 8 Ariz. App. 163, 444 P.2d 521, 523. Nastává, když se osoba po skončení svého legitimního práva držby nechce nemovitosti vzdát. *Sayers & Muir Service Station v. Indian Refining Co.*, 266 Ky. 779, 100 S.W.2d 687, 689. Nucené zabavení může vyplynout z pokojného nebo z násilného zmocnění se, ale většinou se uvádí ve spojení „forcible entry and detainer“ (násilné zmocnění se a zabavení). *Viz také Ejectment; Eviction; Forcible entry and detainer; Process (Summary process).*

Forcible entry. Násilné zmocnění se. Násilné nabytí. Násilný vstup. V common law jde o násilné nabytí pozemku a nemovitosti s použitím hrozeb, síly a zbraní a proti vůli osoby oprávněné k držbě, jakož i v rozporu se zákonem. 4 Bl. Comm. 148. Zmocnění se za takových okolností, které zastraší držitele a zabrání mu prosazovat jeho práva. *Barbee v. Winnsboro Granite Corporation*, 190 S.C. 245, 2 S.E.2d 737, 7329. Někdy stačí zlobné výroky a hrozba silou. *Calidino Hotel Co. of San Bernardino v. Bank of America Nat. Trust & Savings Ass'n*, 31 Cal. App.2d 295, 87 P.2d 923, 931. Násilného vstupu se dopustí ten, kdo buď 1) násilně vyloží dveře, okna či jiné části domu, nebo pomocí libovolného násilí či za okolností nahánějících strach vnikne na nemovitost nebo do nemovitosti; anebo 2) po nenásilném vniknutí do nemovitosti vypudí držitele silou, hrozbami či výhružným jednáním. Občanský zákoník Kalifornie (Calif. Civil Code) § 1159. V mnoha státech se dnes považuje za „násilný“ jakýkoli vstup či jakékoli vniknutí bez souhlasu právoplatného majitele či proti jeho protestům nebo za okolností rovnajících se pouze porušení soukromí, zatímco zabavení majetku spočívající pouze v odmítnutí vzdát se držby po předložení zákonného požadavku se považuje za „násilné zabavení“, přičemž „síla“ (force), kterou vyžadovalo common law, je dnes nahrazena pouhou právní fikcí. *Viz Ejectment; Eviction; Forcible detainer; Forcible entry and detainer; Process (Summary process).*

Forcible entry and detainer. Nucené zmocnění se a zabavení. Název zkráceného řízení, jehož cílem je obnovit držbu půdy pro osobu protiprávně zbavenou držby. *Wein v. Albany Park Motor Sales Co.*, 312 Ill. App. 357, 38 N.E.2d 556, 559. Žaloba podaná s cílem získat držbu nebo opětovnou držbu nemovitosti, která byla na základě smlouvy převedena z jedné osoby na druhou; u tohoto řízení se nezjišťuje vlastnický titul. *Behrle v. Beam*, 69 Ohio St.3d 41, 6 O.B.R. 61, 451 N.E.2d 237, 240. *Viz také Ejectment; Eviction; Forcible detainer; Process (Summary process).*

Forcible rape. Znásilnění. Pohavní zneužití s přítěžujícími okolnostmi, které je podle zákona trestné. *Viz také Rape.*

Forcible trespass. Násilné vniknutí. Porušení práv jiného s ohledem na jeho movitý majetek, které je stejného charakteru nebo za stejných okolností, jako „forcible entry and detainer“ v common law. Spočívá v zabavení

movitého majetku jiného s použitím síly, násilí nebo vyhrůžek. Musí skutečně dojít k použití síly nebo k takové ukázké síly, která je vypočítaná na zastrašení nebo která má blízko k výtržnosti. Není nezbytné, aby se osoba skutečně bála.

For collection. K inkasu. K výplatě. Způsob indosace směnky nebo šeku, když indosant nemá v úmyslu převést vlastnický titul na směnku, nýbrž pouze zmocnit adresáta k inkasu směnečné částky. Jde o restriktivní indosaci (směnku již dále nelze převádět). Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 3—205(c).

Forda. Ve starých spisech brod vytvořený přehrazením vody.

Fordal. Souvrat pole sahající na sousední pozemek.

Fordanno. Ve starém evropském právu ten, kdo první napadl či zaútočil.

Fore. Sasky. Před. Francouzsky „mimo“.

Forebearance. *Viz* Forbearance.

Foreclose. Ukončit, vypovědět. Prohlásit hypotéku za propadlou. Způsob, jak ukončit právo hypotekárního dlužníka na vykoupení zastavené věci. *Hibernia Savings & Loan Soc. v. Lauffer*, 41 Cal. App.2d 725, 107 P.2d 494, 497. *Viz také* Foreclosure.

Foreclosure. Ukončit, vypovědět, zrušit právo na vykoupení. *Anderson v. Barr*, 178 Okl. 508, 62 P.2d 1242, 1246. Ukončení všech práv hypotekárního dlužníka nebo jeho cesionáře na zastavený majetek. Proces, kterým se hypotekární dlužník neboli vlastník majetku podléhající retenčnímu právu zbavuje práv na tento majetek. Ekvitní řízení, kterým hypotekární věřitel buď nabývá vlastnický titul na majetek hypotekárního dlužníka nebo kterým vynucuje prodej tohoto majetku, z jehož výnosů poté uspokojí svou pohledávku. Postup, při němž je prodán zastavený majetek, jestliže hypotekární dlužník nesplicí hypotekární dluh. Jestliže výtěžek z prodeje nestačí na plné splacení dluhu, může hypotekární věřitel získat tzv. deficiency judgment (v.t.). Neplnění závazku zaručeného movitým majetkem lze ukončit soudně nařízeným prodejem zástavy. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 9—501. V hovorové řeči se tímto termínem označuje uplatnění retenčního práva, převodní listiny nebo hypotéky způsobem, který stanoví zákon. *Viz také* Equity of redemption.

Statutory foreclosure. Zabavení ze zákona. Tento termín se někdy aplikuje na zabavení cestou uplatnění možnosti prodeje, která je obsažena ve smlouvě o hypotéce, aniž by se věřitel musel obracet na soud, protože takové zabavení musí vyhovět ustanovením zákona, který podobný prodej upravuje.

Strict foreclosure. Striktní zabavení. Nařízení o nekompromisním zabavení hypotéky obsahuje částku dlužnou podle hypotekární smlouvy, nařizuje její platbu během určité omezené lhůty a stanoví, že nebude-li platba provedena, právo dlužníka na vykoupení zastaveného majetku propadne navždy. Cílem nekompromisního zabavení je poskytnout vlastnický titul na majetek při nesplacení dluhu hypotekárnímu věřiteli, aniž by se majetek prodával.

Foreclosure decree. Správný ekvivalent tohoto výrazu je soudní rozhodnutí o propadnutí hypotéky, ale volně a hovorově se užívá i na soudní rozhodnutí nařizující prodej zastavených nemovitostí a uspokojení hypotéky z výtěžku prodeje.

Foreclosure sale. Prodej zastaveného majetku s cílem získat výtěžek a z něho zaplatit hypotéku, bez ohledu na to, zda takový prodej nařídí soud nebo zda je obsažen v hypotekární smlouvě. *Viz také* Deficiency judgment; Forced sale.

Foregift. Prémie za pronájem.

Foregoers. Královští dvorní dodavatelé.

Forehand rent. Předplacená renta. V anglickém právu nájem splatný předem, nebo, správněji, druh prémie, kterou platí nájemce při sjednání nájmu a ještě přesněji, když nájem obnoví církevní korporace.

Foreign. Cizí, zahraniční. Patřící, podléhající, platný atd. v cizí zemi, jurisdikci atd. Vnější. Mimořádný. Cizozemec. *Viz* Administrator(-trix); Assignment; Attachment; Bill (*Bill of exchange*); Charity; Commerce; Corporation; County; Creditor; Divorce; Document; Domicile; Factor; Judgment; Jury; Minister; Plea; Port; State; Vessel; Voyage.

Foreign agent. Zmocněnec cizího státu. Osoba, která se zaregistruje u federální vlády jako prosazovatel (lobbista) a představitel zájmů cizího státu nebo zahraniční korporace (např. importních kvót, turistiky, zahraniční pomoci). *Viz* 22 U.S.C.A. § 611 a násl.

Foreign answer. V anglické soudní praxi žalobní odpověď, kterou nemohl posuzovat soud v tom hrabství, kde byla učiněna.

Foreign apposer. Nezávislý inspektor. V Anglii jde o úředníka ministerstva financí, který zkoumá pokuty vybrané šerifem, porovnává je s protokoly a vyslýchá šerifa ohledně jednotlivých položek.

Foreign bill of exchange. Cizí směnka. Směnka vystavená v jednom státě a splatná v jiném státě. *Viz také* Bill (*Bill of exchange*).

Foreign coins. Cizí mince. Mince ražené cizí vládou.

Foreign commerce. Zahraniční obchod. Obchod mezi občany USA a občany cizích států. *Viz také* Commerce; Foreign trade.

Foreign consulate. Zahraniční konzulát. Úřad konzula, který zastupuje cizí zemi v USA.

Foreign corporation. Cizí korporace. Zahraniční společnost. Korporace, která obchoduje (podniká) v jednom státě a své sídlo má registrováno ve druhém státě, je cizí korporací v prvním státě a musí tedy splnit jisté podmínky a podřídit se jistým omezením. Novelizovaný Modelový zákon o akciových společnostech (Revised Model Bus. Corp. Act) § 1.40. Podle federálních daňových zákonů se za cizí společnost považuje taková korporace, která není založena podle zákonů některého ze států nebo území USA. Daňový zákoník (Internal Revenue Code) § 7701(a)(5). Doručování soudních obsílek zahraničním společenstvem upravuje Fed. prav. civ. říz. 4 (Fed. R. Civ. P.). *Viz také* Corporation; Controlled foreign corporation.

U.S. owned foreign corporation. Zahraniční korporace v americkém vlastnictví. Cizí společnost, jejíž nadpoloviční většinu všech hlasujících akcií přímo nebo nepřímo vlastní fyzické či právnické osoby USA. S americkou korporací se zachází jako s cizí korporací v americkém vlastnictví, jestliže tato korporace vyplácí dividendy nebo podíl na zisku, který § 861 Daňového zákoníku (I.R.C.) klasifikuje jako pocházející ze zahraničí.

Foreign courts. Cizí soudy. Soudy cizí země. Ve Spojených státech se tímto termínem často označují soudy jednoho státu, jejichž rozsudky se citují u soudu jiného státu.

Foreign diplomatic or consular offices. Zahraniční zastupitelské a konzulární úřady. Oficiální představitelé jmenovaní zahraniční vládou k ochraně zájmů jejich občanů v USA. *Viz také* Foreign agent.

Foreign dominion. Cizí dominium. V anglickém právu to znamená zemi, která kdysi patřila cizímu státu, ale která se odtrhla nebo byla dobyta a stala se součástí dominia Britského koruny.

Foreigner. Cizinec. V anglickém právu se tak označovala osoba, která nebydlela ve městě, o němž se mluvilo. Později se tak začala označovat osoba, která není občanem či poddaným země, o níž se mluví, neboli osoba, která je občanem cizí země nebo poddaným cizího panovníka. Osoba, která má občanství cizího státu.

Foreign exchange. Směna deviz. Konverze měny jedné země na její ekvivalent v měně jiné země. Postup, který se používá ke splacení dlužných částek v cizině.

Foreign exchange market. Devizový trh. Instituce, jež prostřednictvím se nakupují a prodávají cizí měny.

Foreign exchange rate. Devizový kurs. Kurs neboli cena, za niž lze směnit měnu jedné země za peníze jiné země. *Viz také* Float.

Foreign immunity. Imunita představitelů cizích států. Imunita cizí moci, jejich úřadů a zastupitelstev vůči stíhání u soudů USA. Jurisdikce federálních soudů se omezuje jen na žaloby spadající pod jednu z vyjmenovaných výjimek ze Zákona o imunitě cizích mocností (Foreign Sovereign Immunities Act) z r. 1976. 28 U.S.C.A. §§ 1602—1607. *Argentine Republic v. Amerada Hess Shipping Corp.*, 488 U.S. 428, 109 S. Ct. 683, 102 L. Ed.2d 818.

Foreign judgment. *Viz* Judgment.

Foreign jurisdiction. Cizí jurisdikce. Soudní pravomoc, která je jiná než je jurisdikce daného tribunálu, např. jurisdikce sesterského státu (v rámci USA) nebo jurisdikce jiné země. Rovněž výkon soudní pravomoci státem mimo jeho území. Doručování soudních obsílek v cizině je jednou z forem exteritoriální jurisdikce. *Viz* 28 U.S.C.A. § 1330. *Viz také* Foreign service of process.

Foreign laws. Cizí zákony. Zákony cizí země nebo členského státu USA. Při konfliktu zákonů (v mezinárodním právu soukromém) jde o právní principy jurisprudence, které jsou součástí práva členského státu USA. Cizí zákony doplňují naše vlastní zákony a v tomto smyslu se jim říká „*ius receptum*“.

Foreign money. Cizí peníze. Zahraniční měna. Valuty.

Foreign personal holding company (FPHC). Cizí personální holdingová společnost. Zahraniční společnost, v níž 1) nejméně 60 % hrubého příjmu v daném fiskálním roce patří FPHC, a 2) více než 50 % všech hlasů nebo celkové hodnoty akcií přímo nebo nepřímo vlastní maximálně 5 fyzických osob — občanů USA (americká skupina). Kritérium minimálně 60 % hrubého příjmu se snižuje na 50 %, jestliže byl požadavek 60 % splněn v jednom roce. To platí do té doby, dokdy zahraniční společnost nevyhoví požadavku 50 % po tři po sobě následující roky nebo když není splněn požadavek vlastnictví akcií po dobu celého roku.

Foreign personal representative. Zahraniční osobní představitel. Osobní představitel cizí jurisdikce. Jednotný dědický zákoník (Uniform Probate Code) § 1–201(14).

Foreign proceeding. Řízení v cizí zemi. Soudní nebo správní řízení, konkursní nebo jiné, vedené v cizí zemi, v níž se při zahájení řízení nacházelo místo trvalého bydliště dlužníka, nebo sídlo jeho podniku, nebo hlavní část jeho jmění. Řízení se vede s cílem likvidovat podnik, urovnat dluhy dohodou, splacením nebo prodloužením nebo provést reorganizaci. Zákon o bankrotu (Bankruptcy Code) § 101. *Viz také* Foreign jurisdiction; Foreign service of process.

Foreign receiver. Zahraniční konkursní správce. Oficiální konkursní správce jmenovaný soudem cizího státu.

Foreign representative. Řádně vybraný správce či jiný představitel majetku v řízení vedeném v zahraničí. Zákon o bankrotu (Bankruptcy Code) § 101.

Foreign service. Diplomatická služba USA udržuje vztahy s cizími zeměmi prostřednictvím svých představitelů na velvyslanectvích, misích, generálních konzulátech, konzulátech a konzulárních orgánech po celém světě. Tyto úřady a představitelé jsou podřízeni ministerstvu zahraničních věcí.

Feudální právo. Cizí služebnost, neboli povinnost vůči cizímu pánovi. Služebnost, kterou měl vazal, který byl současně lenním pánem mimo okruh svého léna neboli služebnost, kterou nájemce vykonával buď ve prospěch svého pána nebo ve prospěch pána, který byl vyšší než jeho pán. Termín „foreign service“ se pravděpodobně používal i pro rytířskou službu.

Foreign service of process. Doručení soudní obsílky do zahraničí. Doručení soudní obsílky v zájmu nabytí jurisdikce amerického soudu nad osobou v cizí zemi vyžadují Fed. prav. civ. řiz. 4(i) (Fed. R. Civ. P.) a 28 U.S.C.A. § 1608. Soudní obsílky zasílané zahraničním společenstvem upravuje Fed. prav. civ. řiz. 4(d)(3).

Foreign states. Cizí země. Zahraniční státy. Státy a země mimo území USA. Může znamenat i jiný stát v rámci Unie. Termín „cizí země“, tak jak ho používá zásada, že zákony cizích zemí by se měly jistým způsobem prokazovat, by se měl vykládat ve smyslu států a zemí jiných než je stát, v němž byla podána žaloba. Z toho vyplývá, že podle uvedené zásady vystupují jednotlivé státy Unie vůči sobě jako cizí státy. Cizí stát ve znění zákona, který počítá s expatriací amerických občanů, kteří se stanou naturalizovanými občany jiné země, znamená zemi, která není součástí USA, ani není jejich državou, kolonií či územím. Kletter v. Dulles, D.C.D.C., 111 F. Supp. 593, 598.

Foreign substance. Cizorodá látka. Látka, která byla do těla nebo organismu zanesena zvenčí. Adams v. Great Atlantic & Pacific Tea Co., 251 N.C. 565, 112 S.E.2d 92, 94. Podle zásady o tom, že žalobní důvod proti lékaři, který v těle pacienta zanechá cizorodou látku, nenastává dřív než ji pacient objeví nebo v momentě, kdy ji měl objevit, zahrnuje cizorodá látka drogy a léky zavedené do těla, které nejsou organicky spojené nebo přirozeně příbuzné s tělem. Rothman v. Silber, 83 N. J. Super. 192, 199 A.2d 86, 89, 92.

Foreign tax credit or deduction. Úleva nebo odpis z důvodu zdanění v zahraničí. Občan nebo obyvatel USA, který platí v zahraničí daně z příjmu, a který podle-

há i zdanění v USA, může požádat o jejich odpočet neboli úlevu z federální daně z příjmu. Daňový zákoník (I.R.C.) §§ 27 a 901–905.

Foreign trade. Zahraniční obchod. Výměna zboží mezi zeměmi, export a import. Standard Oil Co. of New Jersey v. United States, 29 Cust. & Pat. App. 82, 120 F.2d 340, 342. *Viz také* Foreign commerce.

Foreign trade zone. Zóna volného obchodu. Oblasti uvnitř Spojených států (ovšem kromě celních zón), kam lze dopravit zahraniční zboží bez formálního celního odbavení a zaplacení cla za jakýmkoli zákonným účelem včetně skladování, třídění, vystavování, čištění nebo balení. Clo se zaplatí, jakmile zboží vstoupí na americký trh. *Viz také* Free port.

Foreign will. Poslední vůle cizince. Poslední vůle osoby, která v čase úmrtí nemá trvalé bydliště v dotčeném státě. De Tray v. Hardgrove, Tex. Com. App., 52 S.W.2d 239, 240.

Forejudge. Ve starém anglickém právu a soudní praxi „vyloučit od soudu“ za přestoupení zákona nebo zneužití svého postavení. Když byl právní zástupce nebo soudní představitel vyloučen od soudu za porušení zákona nebo za to, že se nedostavil k projednávání žaloby podané proti němu, říkalo se o něm, že je *forejudged the court*.

Forejuder. V anglické soudní praxi šlo o soudní výrok, který člověka zbavuje účasti na něčem. Soudní vyhoštění.

Foreman or foreperson. Předseda nebo předsedkyně poroty, která mluví jménem poroty. Předák, mistr. Osoba, kterou zaměstnavatel pověří řízením práce zaměstnanců. Inspektor, dohlížitel.

Fore—matron. Předsedkyně poroty složené z žen.

Forensic. Soudní, forenzní.

Forensic engineering. Soudní inženýrství. Uplatňování teoretických a praktických zásad na objasnění otázek, které řeší soudy. Praxe profesionálních, tj. právně kompetentních odborníků, kteří jednak mají vzdělání a praxi ve svém oboru a jednak mají zkušenosti se soudním řízením a znalosti jurisprudence. Soudní věda se zabývá vyšetřováním, studii, hodnocením, poradenstvím pro právníky, zprávami, odbornými posudky, výpověďmi a svědectvími, s cílem pomoci soudům při řešení sporů a věcí.

Forensic linguistics. Soudní lingvistika. Metoda důkladného a hlubokého hodnocení lingvistických vlastností textu, včetně gramatiky, syntaxe, pravopisu, frazeologie a stylistiky prostřednictvím srovnávání textového materiálu známých a neznámých autorů, s cílem pokusit se odhalit charakteristické znaky autorství, a tak zjistit, zda jsou srovnávaní autoři stejnými osobami. U.S. v. Clifford, C. A. Pa., 704 F.2d 86. *Viz* Fed. prav. důk. řiz. 901. *Viz také* Comparative interpretation; Comparative stylistics; Comparison of handwriting.

Forensic medicine. Soudní lékařství. Učení o aplikaci lékařské vědy na soudní a právní účely. Je tedy vymezena na jedné straně právními potřebami a na druhé straně zahrnuje celou medicínu. Na pomoc přicházejí podle potřeby anatomie, fyziologie, všeobecné lékařství, chirurgie, chemie, fyzika a botanika — všechny tyto vědní obory pomáhají soudům dospět k správným závěrům a odpovědím na otázky, které se týkají trestné činnosti proti životu a zdraví i majetkové trestné činnosti.

Forensic pathology. Soudní patologie. Obor lékařství, který se zabývá chorobami a poruchami těla ve vztahu k právním principům a případům.

Forensic psychiatry. Soudní psychiatrie. Medicínský obor zabývající se poruchami duševního zdraví ve vztahu k právním principům a případům.

Forensis. V římském právu všechno, co souvisí se soudem. Forenzní, soudní. *Forensis homo* — advokát; osoba pracující u soudu.

Fore—oath. Před dobytím Anglie Normany se jednalo o přísahu, kterou musel skládat žalobce (při absenci zjevných skutečností) jako pojistku proti malicherným a šikanujícím žalobám.

Foreschoke. Opuštěný; neužnaný.

Foreseeability. Schopnost předvídat. Schopnost znát nebo vidět dopředu, např. přiměřeně předpokládat, že v důsledku určitého jednání či opomenutí může pravděpodobně dojít ke zranění či újmě. Emery v. Thompson, 347 Mo. 494, 148 S.W.2d 479, 480. U občansko-právních deliktů se prvek „předvídatosti“ v rámci bezprostřední příčiny zjistí, když se prokáže, že aktivní činitel události, jako průměrně inteligentní a opatrná osoba, měl předpokládat, že v důsledku jeho nedbalostního činu budou ohroženy jiné osoby. Northwest Mall, Inc. v. Lubri—Lon Intern., Inc., Tex. App. 14 Dist., 681 S.W.2d 797, 803. To, co se dá objektivně a přiměřeně očekávat, nejen to, co by mohlo myslitelně nastat. Augenstine v. Dico Co., Inc., 1 Dist., 135 Ill. App.3d 273, 90 Ill. Dec. 314, 317, 481 N.E.2d 1225, 1228. *Viz také* Assumption of risk.

Foreseeable consequences. Předvídatelné následky. *Viz* Foreseeability.

Foreshore. Pruh země, který leží mezi značkou nejvyšší a nejnižší vody, a který je tedy podle přílivu a odlivu střídavě pod vodou a nad vodou. Přílivové pobřežní pásmo. *Viz také* Shore.

Foresight. Předvídatost. Promyšlené zvažování následků určitého jednání či opomenutí. Emery v. Thompson, 347 Mo. 494, 148 S.W.2d 479. *Viz* Foreseeability.

Forest. Les. Obvykle rozsáhlý pozemek pokrytý stromy. Ve starém anglickém právu královský hvozď, tj. zalesněná oblast s pastvinami vyčleněná pro volně žijící zvířectvo a ptactvo, které pokojně a pod ochranou vladaře sídlilo v oborách, kde vladař pořádal hony. Měl své soudy a úředníky. Královský hvozď ztratil svůj zvláštní charakter po zrušení lesních soudů, nebo když honební právo přešlo na poddaného. Tímto termínem se rovněž označuje právo chovat pro lovné účely volně žijící zvířata a ptactvo, lovit a zakládat obory na určitém území. Rovněž zalesněná oblast či pastvina.

Forestage. Ve starém anglickém právu daň nebo poplatek, který se platil královským lesníkům.

Forestagium. Ve starém anglickém právu daň nebo poplatek, který se platil královským lesníkům.

Forestall. Ve starém anglickém právu zastavit cestujícího na královské cestě. Zahradit nájemci cestu na statek. 3 Bl. Comm 170. Přehradit vysoké zvěři cestu do lesa.

Forestaller. Ve starém anglickém právu překážka. Trestný čin přehrazení cesty. Zabránění nájemci ve vstupu na jeho půdu, přehrazení cesty vysoké zvěři utíkající do lesa. Rovněž ten, kdo brání v pohybu po cestě, kdo provádí „forestalling“. 3 Bl. Comm. 170.

Forestalling. Přehrazování cesty. Zadržení osoby na cestě.

Forestalling the market. Skupování zboží ještě před jeho příchodem na trh. Skupování určité komodity nebo potravin cestou na trh, s úmyslem prodat ji za vyšší cenu, nebo odrazování lidí od toho, aby své zboží přiváželi na trh, nebo přesvědčování lidí, aby zvýšili ceny svého zboží na trhu. V minulosti to byl v Anglii žalovatelný trestný čin, dnes zrušen zákonem St. 7 & 8 Vict., c. 24.

Forestarius. V anglickém právu lesník. Úřední osoba, která se starala o stromy a les. *De forestario apponendo* — soudní příkaz jmenovat lesníka, aby se zabránilo dalšímu plýtvání a poškozování lesa ze strany nájemce.

Forest courts. Lesní soudy. V anglickém právu šlo o soudy ustanovené pro správu královských hvozďů v různých částech království a pro trestání škod na zvěřině, zeleni a stromech. Skládaly se z exekučních orgánů, dohlížecích orgánů, a soudní stolice. 3 Bl. Comm. 71.

Forester. Lesník. Ve starém anglickém právu úředník jmenovaný královským patentem, jehož povinností bylo procházet les, pozorovat zvěřinu a zeleň a předvádět či hlásit narušitele, které zjistí na pochůzkách svým rajónem. Osoba školená v oboru lesnictví; zaměstnanec Lesní správy USA (U.S. Forest Service).

Forest law. Lesní právo. Odvětví starého práva, které se vztahovalo na královské hvozdy. Poslední lesní zákony byly zrušeny Zákonem o volně žijící zvěři a lesích (Wild Creatures and Forest Laws Act) z r. 1971.

Forfang. Ve starém anglickém právu zabavení zboží osobám na trhu pro potřeby královských dodavatelů. Rovněž odejmutí a záchrana kradeného či zaběhnutého dobytka z rukou zlodějů, nebo od těch, kdo je měli v neoprávněné držbě. Rovněž odměna za takovou záchranu.

Forfeit. Propadnutí neboli ztráta práva v důsledku omylu, chyby, přečinu. Majetek podléhající propadnutí a konfiskaci. Pozbytí něčeho v důsledku porušení smlouvy, zanedbání povinnosti, nebo přečinu, pozbytí právo, privilegium nebo majetek ve prospěch jiného nebo státu. United States v. Chavez, C.C.A.N.M. 87 F.2d 16, 19. Muset zaplatit pokutu; stát se odpovědným za zaplacení určité peněžní částky, např. v důsledku určitého jednání. Může jít o ztrátu postavení, osobního práva nebo majetku. State v. Norton, 57 Or. App. 679, 646 P.2d 53, 55. Pozbytí majetek nebo právo z moci zákona v důsledku nějakého protizákonného činu, zanedbání, neplnění nebo opomenutí. Jedná se o zabavení (tj. proti vůli strany, která pozbývá) majetku, který přejde buď na jiného nebo se ho opětovně zmocní původní majitel. *Viz také* Forfeiture; Seizure.

Forfeitable. Zabavitelný, konfiskovatelný. Podléhající zabavení kvůli neužívání, nedbalosti, trestnému činu atd.

Forfeiture. Propadnutí, zabavení. Široký termín označující zabavení konkrétní věci bez protihodnoty či náhrady. Předpisuje ztrátu odebráním platného práva bez náhrady. L & K Realty Co. v. R.W. Farmer Const. Co., Mo. App., 633 S.W.2d 274, 279. Propadnutí práva v důsledku nesplnění nějaké povinnosti nebo podmínky. Ztráta práva nebo majetku jako trest za nezákonný čin. Ztráta majetku nebo peněz kvůli porušení právního závazku (např. neplacení). Propadnutí majetku (včetně

finančních prostředků, cenných papírů a nemovitosti) je formou trestu, s níž počítají některé federální a státní trestní zákony (např. RICO a Zákon o kontrolovaných látkách). Propadnutí se týká věcí použitých při páčení trestné činnosti, jakož i kořisti získané trestnou činností. Viz např. 18 U.S.C.A. § 981, 982 (trestní a občansko-právní zabavení), 21 U.S.C.A. § 853 (propadnutí majetku v souvislosti s porušením protidrogového zákona). Ve starém anglickém právu šlo o situaci, kdy nájemce pozbyl půdu ve prospěch svého pána v důsledku porušení smlouvy oddanosti. Ztráta zboží nebo osobního majetku jako trest za zločin nebo přečin a jako kompenzace za provinění a za újmu způsobenou osobě, v jejíž prospěch majetek propadá. Viz také Confiscate; Default; Divestiture; Foreclosure; Forfeit; Seizure.

Forfeiture of bond. Propadnutí kauce. Nesplnění podmínky, na jejímž základě byla povinná osoba osvobozena od trestu podloženého kaucí. Hall v. Browning, 71 Ga. App. 835, 32 S.E.2d 424, 427. Pokud jde o soudní kauci, ta propadá, když se obviněný nedostaví k soudu.

Forfeiture of marriage. Trest, který si přivodí svěřenec v opatrovnictví rytíře, jestliže uzavřel manželství bez souhlasu nebo proti vůli poručníka.

Forfeitures Abolition Act. Zákon o zrušení trestu propadnutí majetku. Jiný název pro zákon o zločinech (felony act) z r. 1870, který v Anglii zrušil institut propadnutí majetku za zločiny.

Forgabulum or forgavel. Malá peněžní renta.

Forge. Padělat. Vyrábět napodobeniny. Carter v. State, 135 Tex. Cr. R. 457, 116 S.W.2d 371, 377. Zhotovovat napodobeninu s úmyslem nahradit pravou věc falešnou věcí nebo jinak klamat a podvádět používáním fiktivního předmětu. Falšovat. Zvláště zhotovovat nepravé listiny s úmyslem podvodně je použit místo pravých nebo předávat je dále jako pravé. Rovněž podvodně pozměňovat pravou listinu ke škodě jiného. Podepisovat listinu jménem jiné osoby s podvodným a klamným záměrem. Viz Counterfeiter; Forgery; Fraud.

Forgery. Padělání. Zhotovování nebo podstatné pozměňování právní listiny s úmyslem podvést. Podepsání jiné osoby bez jejího souhlasu nebo povolení. Paděláním se proviní ten, kdo s úmyslem podvést nebo poškodit jiného, nebo s vědomím že napomáhá poškození či podvádění jiného a) pozmění jakoukoli písemnost jiného bez jeho svolení, nebo b) zhotoví, potvrdí platnost, vystaví či převede jakoukoli písemnost, která budí dojem, že jde o úkon jiného, který tento úkon neschválil, nebo když ji označí nepravým datem, místem či pořadovým číslem, nebo když se tato písemnost tváří jako kopie originálu, který neexistuje; nebo c) rozšiřuje písemnost, o níž ví, že byla padělána způsobem uvedeným v bodech a nebo b. Modelový trestní zákoník (Model Penal Code), § 224.1. Viz také Mod. tr. zák. § 241.7, „Falšování nebo zhotovování věcných důkazů“. Tento trestný čin zahrnuje jak falšování cizího rukopisu, tak i rozšiřování padělané písemnosti jako pravé s vědomím, že je falešná, a s úmyslem poškodit nebo podvést jiného. State v. May, 93 Idaho 343, 461 P.2d 126, 129. Trestný čin padělání je dokonán, když pachatel zhotoví nebo předá falešnou listinu s úmyslem podvést, přičemž prvek ztráty či poškození není podstatný. People v. McAffery, 182 Cal. App.2d 486, 6 Cal. Rptr. 333, 337. Zhotovení falešné listiny, která se na pohled jeví jako bezvadná a platná pro účel, pro který byla zhotovena,

s cílem podvést. State v. Goranson, 67 Wash.2d 456, 408 P.2d 7, 9. Viz také Alteration; Counterfeit; False making; Falsify; Fraud; Imitation; Raised check; Utter; Uttering a forged instrument.

Důkazní řízení. Umělé vytváření nebo padělání důkazů. Lstivá a podvodná manipulace s předměty, nebo podvodné uspořádání pravých faktů a skutečností takovým způsobem, který vytvoří mylný dojem nebo klamný závěr v myslích těch, kteří je pozorují.

Forherda. Ve starých anglických spisech souvat, pole.

For hire or reward. Nájemná doprava. Dopravovat cestující nebo náklad za taríf, cestovné nebo sazbu, kterou platí cestující nebo osoby, pro něž se náklad dopravuje majiteli nebo provozovateli dopravního prostředku. Michigan Consol. Gas Co. v. Sohio Petroleum Co., 321 Mich. 102, 32 N.W.2d 353, 356. Viz také Carrier.

Fori disputationes. V římském právu jednání před soudem.

Forinsecus. Lat. Cizí, vnější. *Servitium forinsecum* — placení rytířské daně jako náhrady za vojenskou službu nebo jiné vojenské povinnosti. *Forinsecum manerium* — panství nebo jeho část, které leží za hranicemi města a nemůže tak používat městských práv.

Forinsic. Ve starém anglickém právu vnější, cizí. Ve feudálním právu znamenal termín „forinsic services“ platbu mimořádných vojenských daní nebo poskytování mimořádných vojenských služeb a v tomto smyslu byl opakem termínu „intrinsic services“.

Foris. Lat. Za dveřmi, mimo domu, mimo města, za hranicemi, venku. Externí.

Forisbanitus. Ve starém anglickém právu vyhnaneč, vyhoštěnec.

Forisfacere. Lat. Propadnout. Ztratit (pozbyt) majetek z důvodu trestného nebo protizákonného činu. Konfiskovat. Jednat mimo zákon, tj. přestoupit zákon, spáchat protizákonný čin, dopustit se protizákonného jednání.

Forisfacere, i.e. extra legem seu consuetudinem facere. *Forisfacere, tj. dělat něco, co se vymyká zákonu nebo obyčejí.*

Forisfactum. Propadlý. *Bona forisfacta* — propadlé věci. Rovněž trestný čin.

Forisfactura. Trestný čin, kvůli němuž propadá majetek. Peněžité trest. Propadnutí. Propadnout majetkem nebo hrdlem v důsledku trestného činu.

Forisfactura plena. Konfiskace veškerého majetku. Konfiskované věci.

Forisfactus. Zločinec. Osoba, která propadla hrdlem, jelikož spáchala hrdelní zločin.

Forisfamiliare. Ve starém anglickém a skotském právu doslova „vyplatit z rodiny“ (*foris familiam ponere*). Vyplatit dědický podíl synovi, který pak již nemá nároky vůči svému otci. Emancipovat nebo osvobodit z rodičovské moci.

Forisfamiliated. Ve starém anglickém právu vyplacený. Syn byl vyplacený (*forisfamiliari*), jestliže mu otec na jeho žádost nebo s jeho souhlasem vydělil část pozemků a dal mu k ní vlastnické právo, a jestliže byl syn s vyčleněným podílem spokojen.

Forisfamiliatus. Ve starém anglickém právu vyplacený člen rodiny, emancipovaný potomek s vyčleněným dědickým podílem.

Forisjudicatio. Ve starém anglickém právu „zbavení osoby vlastnictví věci soudním rozhodnutím“.

Forisjudicatus. Zbavený něčeho rozsudkem soudu. Vykázaný, zapuzený.

Forisjurare. Odpřísáhnout. Přisezně něco potvrdit nebo popřít. Slavnostně odvolat nebo zřici se něčeho.

Provinciam forisjurare. Zřici se pozemku.

Forisjurare parentilam. Přisezně odejít z dosahu rodičovské moci. Kdo tak učinil, ztrácel svá dědická práva.

Forjuge. Viz Forejuge.

Forjurer. Práv. fr. Ve starém anglickém právu přisezně se něčeho zřici.

Forjurer royaleme. Slavnostně se vzdát nemovitosti.

Form. Formulář, tiskopis. Předepsaný model nebo kostra právní listiny, která se používá v soudním řízení nebo podání, a která obsahuje všechny nezbytné náležitosti, správné odborné výrazy a fráze, správnou metodologickou úpravu z hlediska pořadí a všechno ostatní, co je nezbytné k tomu, aby byla listina formálně správná, a aby mohla být přijata v dané věci. Forma. Na rozdíl od podstaty (substance) znamená forma zákonem stanovený způsob nebo pořadí, které je třeba dodržovat v právních dokumentech nebo soudním řízení. Je opakem podstaty.

Common form, solemn form. Viz Probate.

Form of the statute. Právní norma. Slova, formulace nebo systém uspořádání zákona, tedy příkaz nebo zákaz, obsažený v zákoně. V trestním řízení se používá ve frázi „proti právní normě upravující tento případ“.

Forms of action. Druhy žalob. Obecný termín pro různé druhy žalob z common law, jako jsou „trover“ (žaloba ve věci náhrady škod způsobených nezákonným odcizením), „trespass“ (porušení práva držby), „debt“ (žaloba ve věci dluhu), „assumpsit“ (v.t.) atd., jakož i různých druhů žalob z ekvity a psaného práva. Liší se podáním, dokazováním i okolnostmi, na které se uplatňují. Podle Pravidel občanskoprávního řízení, která se uplatňují u federálních a většiny státních soudů, existuje dnes pouze jeden druh žaloby a tou je občanskoprávní žaloba (civil action). Fed. prav. civ. řiz. (Fed. R. Civil P.) Pravidlo 2. Viz také Forms of action.

Matter of form. Formální otázka. V kontextu soudního řízení, žalob, mistopřisežných prohlášení, převodů atd. se za formální otázku (na rozdíl od materiální otázky) považuje to, co souvisí se způsobem, formou nebo stylem, v jakém se podávají fakta, s výběrem nebo uspořádáním slov a se vším ostatním, co nemá vliv na podstatnou platnost nebo právní dostatečnost listiny, neboli všechno, co se netýká merita věci.

Form 10-K. Formulář finančního výkazu, který musí každý rok podávat Komisi pro burzy a cenné papíry (Securities and Exchange Commission) korporace, s jejichž akciemi se obchoduje na veřejných trzích.

Form 10-Q. Formulář finančního výkazu, který musí každý čtvrtrok podávat Komisi pro burzy a cenné papíry korporace, s jejichž akciemi se obchoduje na veřejných trzích. Není tak obsáhlý jako Formulář 10-K.

Forma. Lat. Forma. Předepsaná forma soudního řízení.

Forma dat esse. Forma je projevem podstaty (byti). Stará fyzikální zásada.

Forma et figura iudicii. Forma a podoba rozsudku. 3 Bl. Comm. 271.

Formal. Formální. Například: „formal defects“ — formální vady, „inserted *pro forma*“ — přidaný, začleněný *pro forma*. Viz Form; Parties.

Formal contract. Písemná smlouva. Je opakem „informal“ neboli ústní smlouvy. V minulosti byla formální smlouva vždy opatřená pečeti, ovšem dnes se to již nevyžaduje. Viz také Contract.

Forma legalis forma essentialis. Zákonná forma je podstatná (rozhodující) forma.

Formalities. V Anglii jde o úbor, který nosili radní, soudci, hodnostáři univerzit atd. při slavnostních příležitostech.

Formality. Konvenční postup, způsob, pořadí, použití odborných výrazů, provedení specifických úkonů atd. které zákon vyžaduje při uzavírání smluv, při převodech nebo při vedení soudního řízení, aby se zajistila jejich právoplatnost. Termín se vztahuje na proces, nikoli na „podstatu“ (hmotu).

Formal parties. Viz Parties.

Forma non observata, infertur annullatio actus. Kde se nedodrží forma, tam se vyvozuje nulita úkonu. Když zákon předepisuje určitou formu, její nedodržení nulifikuje celé řízení.

Forma pauperis. Ve formě stanovené pro nemajetné osoby. Viz Appeal in forma pauperis; In forma pauperis.

Formata. V kanonickém právu šlo o kanonické listy.

Formata brevia. Procesní soudní příkazy. Viz Brevia formata.

Formed action. Ustálená forma žaloby. Žaloba, u níž se musí striktně dodržet předepsané formulace. Dnes zastaralo. Viz Forms of action.

Formed design. Pevný úmysl. Úklad. V trestním právu a zvláště v souvislosti s vraždou se tímto výrazem označuje promyšlený a pevný záměr zabít, bez ohledu na to, zda je namířen proti konkrétní osobě, nebo ne. Viz také Premeditation.

Formedon. Starý soudní příkaz v anglickém právu, který mohla využít osoba, která měla právo na pozemky či nemovitosti z titulu daru přecházejícího v dědické posloupnosti. V podstatě to byl „příkaz podle práva“ (writ of right) a současně nejvyšší prostředek, který měl k dispozici tenant s omezující podmínkou dědictví, protože absolutní „writ of right“ mohla nárokovat jen osoba s plnoprávným vlastnictvím. Z toho důvodu existoval příkaz *formedon*, jemuž se emfaticky říkalo „jeho“ writ of right. Tento příkaz existoval ve třech formách: *formedon in the descender* (v.t.), *in the remainder* (v.t.) a *in the reverter* (v.t.). V Anglii byl zrušen zákonem St. 3 & 4 Wm. IV, c. 27. 3 Bl. Comm. 191.

Formedon in the descender. Příkaz *formedon*, který se vydával ve prospěch dědice s omezující podmínkou a proti skutečnému držiteli statku, když byl dědický dar omezen podmínkou a držitel s omezující podmínkou tento statek převedl nebo mu byl zcizen.

Formedon in the remainder. Příkaz *formedon*, který se vydával, když osoba převedla půdu na jiného doživotně nebo s omezující podmínkou a s čekatelským nárokem na třetí osobu s omezující podmínkou nebo bez omezení, a když dědic zemřel bez potomků schopných dědit, a když do jeho čekatelského nároku zasáhla třetí osoba a odmítala majetek vydat. V tomto případě měla právo na vydání tohoto příkazu osoba v čekatelství nebo její dědic. 3 Bl. Comm. 192.

Formedon in the reverter. Příkaz formedon, který se vydával, když bylo dědictví omezeno podmínkou a po smrti nabyvatele či jeho dědiců bez vlastních potomků se právní nárok vrátil zpět k zůstaviteli, jeho dědicům či cesionářům. V takovém případě mohl substituční dědic žádat o vydání tohoto příkazu, s cílem znovu nabýt pozemky. 3 Bl. Comm. 192.

Former acquittal. Viz Autrefois.

Former adjudication. Dřívější rozhodnutí. Rozhodnutí v již projednané žalobě. Jde buď o definitivní stanovení práv stran nebo o rozhodnutí o jistých faktických otázkách. Johnson v. Fontana County Fire Protection Dist., 15 Cal.2d 380, 101 P.2d 1092, 1097; Johnson v. Fontana County Fire Protection Dist., 15 Cal. App., 87 P.2d 426, 430. Viz Res (Res judicata).

Former jeopardy. Dřívější stíhání. Námitka o „dvojím stíhání za stejný čin“, která říká, že nikoho nelze soudit za jedno provinění více než jednou, je základním ústavním právem obviněného. Poskytuje ochranu proti opětovnému soudu za stejné provinění, nikoli proti druhému trestu. 5. Dodatek k Ústavě USA. Ústavní ochrana proti dvojímu stíhání ovšem nebrání vyšetřování vedenému státem nebo federální vládou. Bartkus v. Illinois, 359 U.S. 121, 79 S. Ct. 676, 3 L. Ed.2d 684. Viz také Double jeopardy.

Former proceedings. Dřívější řízení. Název pro řízení vedené v minulosti a jeho výsledek, který určuje, zda se na nynější řízení nevztahuje překážka rozhodnuté věci (res judicata).

Former recovery. Náprava z minulosti. Náprava z předcházejícího řízení. Viz Res (res judicata).

Former statements. Výpovědi stran nebo svědků učiněné v minulosti. Fed. prav. důk. říz. 613 (Fed. Evid. R.).

Former testimony. Svědectví z minulosti. V důkazním řízení jde o svědectví, které strana nebo svědek poskytli při minulém přelíčení či slyšení, a které lze za jistých okolností použít i při nynějším řízení. Fed. prav. důk. říz. 613 (Fed. Evid. R.).

Forms of action. Formy žalob. Formami žalob se řídilo řízení v common law. Byly to procesní prostředky, které vyjadřovaly různé teorie odpovědnosti uznávané v common law. Jestliže nebyl správně analyzován žalobní důvod, nebyla-li správně zvolena teorie odpovědnosti, a jestliže nebyl vybrán vhodný procedurální mechanismus neboli forma žaloby, mohlo se snadno stát, že žaloba byla soudem odmítnuta. Žalující si musel zvolit nápravu předem a následně již nesměl žalobu měnit a přizpůsobovat důkazům nebo teorii odpovědnosti, kterou zvolil soud. Podle požadované nápravy se žaloby dělily na tři kategorie: real actions se podávaly s cílem dosáhnout navrácení nemovitostí; mixed actions se podávaly s cílem dosáhnout navrácení nemovitostí a o náhradu škody způsobené na nemovitostech; personal actions se podávaly s cílem dosáhnout splacení dluhů či navrácení movitého majetku, nebo o náhradu škody vyplývající z poškození movitého majetku či z porušení smluvních povinností. Obecně se soudí, že existuje jedenáct druhů žalob v common law: trespass (porušení práva držby), trespass on the case (v.t.), trover (náhrada škod za nezákonné odcizení), ejectment (žaloba o vystěhovávání, vypuzení z držby), detinue (vlastnická žaloba, protiprávní zadržování cizí věci), replevin (žaloba o vydání zabavených věcí proti jistotě), debt (žaloba ve věci neplacení dluhu), covenant (žaloba

o neplnění smlouvy), account (v.t.), assumpsit (v.t.) a general assumpsit (v.t.). Podle Pravidel civilního řízení (platných u federálních soudů a u většiny státních soudů) dnes existuje pouze jedna forma žaloby, a tou je občanskoprávní žaloba (civil action). Fed. prav. civ. říz. pravidlo č. 2 (Fed. R. Civ. P.).

Formula. V praxi common law to byla stanovená formule užívaná v soudním řízení.

Formula deal. Dohoda mezi distributory filmů a nezávislými skupinami kin o promítání určitého filmu za konkrétní procentuální podíl z hrubé tržby realizované z promítání toho filmu ve všech kinech USA. U.S. v. Paramount Pictures, D.C.N.Y., 66 F. Supp. 323, 333, 347.

Formulae. Když se v římském právu ukázalo, že *leges actiones* již nevyhovují, zavedlo se postupně řízení *per formulas* (tj. prostřednictvím tzv. *formulí*) a nakonec byly *leges actiones* až na několik málo výjimek zrušeny zákonem *Lex Aebutia* v r. 164 př. n. l. Existovaly čtyři *formulae* neboli modelové věty pro jednotlivé druhy žalob: 1) *Demonstratio*, v níž žalující uváděl skutečnosti, z nichž vyplývá jeho nárok, 2) *Intentio*, v níž uváděl svůj nárok vůči žalovanému, 3) *Adjudicatio*, v němž se soudci nařizovalo přidělit majetek nebo jeho části podle práv jednotlivých stran a 4) *Condemnatio*, v níž se soudce zplnomocňoval k odsouzení nebo osvobození, podle toho zda byla skutková podstata prokázána nebo nikoli. Formule vydával soudní magistrát (*in iure*) a poté byly projednávány před soudcem (*in iudicio*).

Formula instruction. Poučení poroty o zákoně, na němž může založit svůj verdikt. Harvey v. Aceves, 115 Cal. App. 333, 1 P.2d 1043, 1045. Poučení poroty o tom, že na základě určitých předpokládaných skutečností musí vynést verdikt ve prospěch jedné ze stran. McFatridge v. Harlem Globe Trotters, 69 N.M. 271, 365 P.2d 918, 922. Viz Jury instructions.

Formularies. Sbírka *formulí*, neboli forem soudního řízení a prostředků, které používali Frankové a další národy kontinentální Evropy.

Fornagium. Poplatek vybíraný pánem od nájemce, který byl povinen péci v pánově obecné peci (*in furno domini*) nebo poplatek za používání vlastní pece nájemcem.

Fornication. Smilstvo. Pohlavní styk mezi svobodnými osobami. State v. Cook, App., 139 Ariz. 406, 678 P.2d 987, 989. Jestliže je jedna osoba v manželském stavu a druhá ne, jde o smilstvo ze strany svobodné osoby a o cizoložství (adultery) na straně ženaté (vdané) osoby. V některých státech ovšem zákon stanoví, že jde o cizoložství z obou stran, jestliže je žena vdaná, bez ohledu na to, zda je muž ženatý či ne. Toto provinění, které je v státních zákonech definováno různě, se stihá velice zřídky. Viz také Adultery; Illicit cohabitation.

Fornix. Lat. Bordel, nevěstinec.

Foro. Ve španělském právu místo, v němž soudy jednájí a rozhodují spory — *exercendarum litium locus*.

Foros. Ve španělském právu určitý druh nájmu.

Forprise. Výjimka, výhrada. V minulosti se tento výraz často vyskytoval v nájemných a převodních smlouvách. V jiném významu rovněž vymáhání jakýchkoli poplatků.

For purpose of. Za účelem něčeho. S úmyslem. Se záměrem. S cílem.

Forschel. Pruh země přiléhající k silnici.

Forspeaker. Advokát.

Forspeca. Ve starém anglickém právu předseda nižšího synodu anglikánské církve. Rovněž svědek.

Forstal. Viz Forestall.

Forstellarius est pauperum depressor et totius communitatis et patriae publicus inimicus. Spekulant je utiskovatel chudých a veřejný nepřítel celé obce a země.

Forswear. Pod přísahou popřít. V trestním právu odpřísáhnout něco, co není pravda. Jde o širší termín než je „perjury“ (křivá přísaha), protože „perjury“ je odborný právní výraz, který označuje pouze přísahu před příslušným soudem nebo soudcem a vztahuje se jen na materiální otázku, což slovo „forswear“ neimplikuje. Viz Perjury.

Fort. Pevnost, opevnění. Jde o širší termín než je vojenský tábor, kasárna nebo vojenské stanoviště. Zahrnuje jakékoli opevnění neboli místo chráněné před útokem, např. vodním příkopem, hradbou či ochranným valem.

Fortalice or fortelace. Pevnost, pevnůstka. Opevnění, přes které v minulosti nebylo možno projít bez speciálního povolení.

Fortaxed. Nesprávně nebo přemrštěně zdaněný.

For that. V obžalobě se tímto slovním spojením uvádělo nějaké tvrzení. „For that“ je pozitivní tvrzení a „for that whereas“ je připomenutí předcházejících skutečností v úvodní části. Tuto formulaci nevyžadují federální soudy a státní soudy, které přijaly Pravidla civilního řízení.

For that whereas. V obžalobách (kromě „trespass“ — porušení práva držby) šlo o formulaci, která uváděla žalobní důvod v úvodní části. V žalobě trespass, která neměla úvod, se používal výraz „for that“. Tuto formulaci nevyžadují federální soudy a státní soudy, které přijaly Pravidla civilního řízení (Fed. R. Civ. P.).

Forthcoming bond. Disponibilní záruka. Kauce, která je podmíněna předáním majetku, který uspokojí jakýkoli rozsudek, který bude vyneseno. Jestliže je majetek k dispozici, nevyplývá z toho žádná odpovědnost. U.S. Fidelity & Guaranty Co. v. Sabbath, 286 Ill. App. 320, 3 N.E.2d 330, 335. Záruka šerifovi, který obstavil majetek, podmíněná tím, že majetek bude předán na požádání. Po vydání takové záruky mohou věci zůstat v držbě dlužníka.

Fortwith. Okamžitě, bezodkladně, ihned. V době přiměřené okolnostem daného případu. Promptně, rychle. U.S. ex rel. Carter v. Jennings, D. C. Pa., 333 F. Supp. 1392, 1397. V takovém časovém limitu, který umožní udělat věc, která se má udělat, zákonně a v souladu s praktickým a obvyklým během věci. Při první příležitosti.

Fortia. Síla. Ve starém anglickém právu síla, kterou použil spolupachatel a tím umožnil hlavnímu pachateli spáchat trestný čin. Např. svázat nebo držet osobu, zatímco hlavní viník ji zabije, nebo napomáhat či radit jakýmkoli způsobem nebo nařizovat provedení činu.

Fortia frisca. Nedávno použitá síla.

Fortility. Ve starém anglickém právu opevněné místo, zámek, bašta, val.

Fortior. Lat. Silnější. Tento výraz se používá v důkazním právu u právní domněnky, která vyplývá z předložení

ných důkazů a která je dostatečně silná (má dostatečnou váhu) k tomu, aby přenesla břemeno důkazu na protistranu.

Fortior est custodia legis quam hominis. Ochrana zákona je silnější než ochrana člověka.

Fortior et potentior est dispositio legis quam hominis. Dispozice zákona má větší sílu a účinek než dispozice člověka. Zákon někdy potlačuje vůli jednotlivce a zneplatňuje jím vyjádřený úmysl.

Fortiori. Viz A fortiori.

Fortis. Lat. Silný. *Fortis et sana* — silný a zdravý. Např. spolehlivá a solidní loď.

Fortlett. Pevnůstka.

Fortuit. Ve francouzském právu náhodný. *Cas fortuit* — náhodná událost. *Fortuitement* — náhodně, náhodou.

Fortuitous. Náhodný. To, co se stalo neočekávaně nebo bez známé příčiny. Neplánovaný, nahodilý, živelný. Vyplývající z nepředvídatelných příčin.

Fortuitous collision. Náhodná srážka. V námořním právu náhodná srážka lodí.

Fortuitous event. Náhodná událost. To, co se stane bez příčiny a co nelze odvrátit. Nepředvídaná událost, kterou nezpůsobí a ani ji nemůže odvrátit ani jedna ze stran. Pro účely pojištění všech rizik se jedná o událost, která nenastane náhodou, tak jak tento pojem chápe laik, nikoli vědec či odborník. Jde o událost, k níž dojde náhodou, neočekávaně a bez známé příčiny, o událost neplánovanou a nezamýšlenou. Standard Structural Steel Co. v. Bethlehem Steel Corp., D. C. Conn., 597 F. Supp. 164, 193.

Fortuna. Lat. Osud. Rovněž ukrytý poklad.

Fortunam faciunt iudicem. At' je náhoda soudcem. Nazýval se tak postup rozdělování jednotlivých částí dědictví mezi spoludědice.

Fortune teller. Hadač osudu. Osoba, která předpovídá budoucí události v životě jiného. V anglickém právu osoby, které se vydávaly za hadače osudu a které byly trestány za potulku nebo tuláctví.

Fortunium. Ve starém anglickém právu turnaj nebo souboj s kopím, v němž se pokoušel osud.

Forty. Čtyřicet. V pozemkových zákonech a u převodů nemovitostí znamená tento výraz čtyřicet akrů půdy ve tvaru jednoho čtverce na topografickém plánu. Čtyřicetiačkový čtverec vznikne dvojnásobným rozčtvrcením 640 akrů na topografickém plánu.

Forty—days court. Anglický lesní soud.

Forum. Lat. Soud, soudní dvůr, soudní tribunál. Místo, na němž se vedly soudní pře. Místo, kde se poskytovala soudní nebo administrativní náprava. Viz také Venue. V římském právu tržiště nebo dlážděné náměstí v Římě, kde se konala veřejná shromáždění, zasedání soudu, volby, trhy a veřejná dražba.

Forum actus. Místo činu. Místo, kde došlo k projednávanému činu.

Forum conscientiae. Soud svědomí.

Forum contentiosum. Soud ve věcech sporných, nikoli soud vnitřního svědomí. 3 Bl. Comm. 211.

Forum contractus. Místo činu; soud příslušný pro místo, kde došlo k trestnému činu.

Forum conveniens. Příhodné místo. Stát nebo soudní distrikt, jenž se nejvíce hodí pro podání žaloby či zahájení řízení z hlediska zájmů stran a společnosti. *Srovnej* Forum non conveniens.

Forum domesticum. Domácí soud. Vizitační pravomoc se nazývá *forum domesticum* a má rozhodovat všechny kauzy *sine strepitu*, které se vyskytnou v její působnosti.

Forum domicilii. Soud příslušný podle místa bydliště obviněného. Jde vlastně o místní příslušnost.

Forum ecclesiasticum. Církevní soud. Duchovní, nikoli světská jurisdikce.

Forum ligeantiae rei. Soud příslušný podle země žalovaného.

Forum non conveniens. Tímto termínem se označuje rozhodovací pravomoc soudu, který může odmítnout jurisdikci v určité věci, jestliže je v zájmu stran a spravedlnosti, když se žaloba podá a řízení povede u jiného soudu. *Johnson v. Spider Staging Corp.*, 87 Wash.2d 577, 555 P.2d 997, 999, 1000. *Viz* 28 U.S.C.A. § 1404. Tato zásada je z ekvity a zahrnuje diskreční pravomoc rozhodování soudu, který může odmítnout jurisdikci ve věci, jestliže dojde k názoru, že bude vhodnější a spravedlivější projednat žalobu jinde. *Leet v. Union Pac. R. Co.*, 25 Cal.2d 605, 155 P.2d 42, 44. Tato doktrína předpokládá existenci nejméně dvou soudů, u nichž lze zahájit řízení s obviněným, a stanoví kritéria výběru mezi jednotlivými soudy. *Wilson v. Seas Shipping Co.*, D. C. Pa., 78 F. Supp. 464, 465. Při určování toho, zda má uplatnit tuto doktrínu, musí soud zvážit relativní dostupnost důkazů, možnost uplatnění zákonem nařízených opatření k předvedení neochotných svědků, náklady na předvolání a účast svědků ochotných svědčit, možnost prohlídky důležitých míst a všechny ostatní praktické aspekty, které zlevní, zrychlí a usnadní soudní proces. *Di Lella v. Lehigh Val. R. Co.*, D.C.N.Y., 7 F.R.D. 192, 193. *Viz také* Change of venue; Forum conveniens.

Forum originis. Soud příslušný podle místa narození.

Forum regium. Královský soudní dvůr.

Forum rei. Tento termín může znamenat buď 1) soud příslušný v místě bydliště žalovaného, nebo 2) soud, kde se nachází sporná věc. Nejasnost významu vyplývá z toho, že *rei* může být druhý pád od *reus*, ale také od *res*.

Forum rei gestae. Soud příslušný ve spáchané věci (*res gesta*). Místo, kde byl čin spáchán, se považuje za místo soudní pravomoci, postihu a nápravy.

Forum rei sitae. Soud příslušný v místě, kde se nachází sporná věc.

Forum seculare. Světský, nikoli církevní, soud.

Forum selection clause. Klauzule o výběru příslušného soudu. Klauzule ve smlouvě uvádějící konkrétní soudní příslušnost, např. stát, soud nebo správní řízení pro řešení sporných otázek. Soudy ji respektují, pokud není překážkou soudního řešení sporů.

Forum shopping. Dohadování se o příslušném soudu. Nastává, když se jedna strana pokusí o projednání své věci u konkrétního soudu nebo v konkrétní jurisdikci, kde podle jejího názoru může dosáhnout nejpříznivějšího verdiktu.

For use. Ve prospěch. Když je cesionář povinen žalovat jménem převoditele, žaloba nese název „A. ve prospěch B. v. C.“ Pro využití někým jiným, aniž by byla věc

poškozena. Půjčka „for use“ je taková, kde držitel zástavy je oprávněn užívat věc, aniž by ji spotřeboval nebo zničil a v tomto ohledu se tato půjčka liší od půjčky „for consumption“.

For value. *Viz* Holder.

For value received. *Viz* Value (*Value received*).

Forward. Odeslat do místa určení; předat. Expedice zboží veřejným přepravcem. *Viz* Forwarder.

Forward contract. Termínovaná smlouva. Dohoda o prodeji komodity ve stanoveném budoucím termínu za cenu dohodnutou v době uzavření smlouvy. *In re* Gold Coast Seed Co., C. A. Cal., 751 F.2d 1118, 1119.

Forwarder. Dopravce, speditér. Osoba nebo podnik, který se zabývá přebíráním zboží a další manipulací s ním, tj. skladováním, balením, dopravováním, dodáváním atd. *Viz* Forwarding agent; Freight forwarder.

Forwarding agent. Dopravce, který shromažďuje malé zásilky a tvoří z nich minimální náklad pro vagon nebo kamion, čímž dosahuje snížený přepravní tarif. Společnost nebo podnikatel, který přebírá a expeduje zboží pro jiné. *Viz* Forwarder.

Forward rate. Termínovaný směnný kurs. Směnný kurs dvou valut, které se nakupují a prodávají v budoucím termínu.

For whom it may concern. Kohokoli se to týká. Pozdrav, který se použije, když není známé jméno příjemce či adresáta. Tato fráze vytváří presumpci úmyslu pojistit všechny osoby, které by mohly mít pojistný nárok, týkající se daného majetku.

Fossa. V římském právu ručně vykopaná jáma na vodu, stoka, kanál, příkop.

Fossagium. Ve starém anglickém právu poplatky obyvatel na opravy vodního příkopu kolem opevněného města.

Fossatorum operatio. Ve starém anglickém právu pracovní služebnost obyvatel a držitelů sousedících pozemků udržovat a opravovat příkopy kolem města. Někteří místo práce platili odvod zvaný „*fossagium*“.

Fossatum. Příkop, kanál nebo val. Místo obehnané vodním příkopem. Kanál.

Fosterage. Pěstounství. Péče o svěřené dítě, bratra, sestru, rodiče atd. Jde o péči, která je dána nikoli pokrevním příbuzenským vztahem, nýbrž výchovou a výživou.

Foster child. Dítě svěřené do opatrování cizím lidem, tj. dítě, o jehož vzdělání, výživu, péči a výchovu se nestarají jeho přirození rodiče. *Viz* Foster parent.

Foster home. Dětský domov. Domov pro děti bez rodičů, nebo pro děti, které byly odňaty svým rodičům.

Fostering. Starodávný zvyk v Irsku, podle něhož lidé dávali své děti pěstounům. Pěstounství se považovalo za silnější vztah než pokrevní příbuzenství a děti v svěřenecké péči dostávaly podíl z majetku svých pěstounských otců.

Fosterland. Půda přidělovaná k obživě, např. mnichům v kláštorech.

Fosterlean. Odměna za pěstounskou péči o svěřené dítě; rovněž vdovské věno.

Foster parent. Pěstoun. Osoba, která plnila rodičovské povinnosti k cizímu dítěti jeho výživou a výchovou jako kdyby bylo její vlastní.

Foul bill of lading. Nečistý konosament. Konosament, který uvádí, že zboží bylo poškozeno nebo nebylo kompletní již v době nakládky.

Found. Shledán. Nalezen. Pro účely doručení soudní obsílky je osoba shledána přítomnou ve státě, jestliže se v něm skutečně nachází. Ovšem jen když je osoba na místě dobrovolně a nikoli v důsledku podvodu, úskoku či lsti žalujícího, který se podvodu dopustí, aby dosáhl vydání obsílky. *Shields v. Shields*, 115 Mont. 146, 139 P.2d 528, 530, 531. Neznamená to nezbytně osobní přítomnost; viz např. žalovanou stranu, která po předání žaloby ve věci porušení smlouvy federálnímu soudu uvedla, že se dostaví kamkoli, věcně se obhájila a podala protižalobu. Byla shledána přítomnou v daném distriktu. *Freeman v. Bee Mach. Co.*, Mass., 319 U.S. 448, 63 S. Ct. 1146, 1149, 87 L. Ed. 1509. Pokud jde o korporaci, je nezbytné, aby své podnikání prováděla ve státě prostřednictvím svého zástupce nebo statutárního orgánu takovým způsobem, který ji činí žalovatelnou a podléhající doručení soudní obsílky. Korporace je shledána přítomnou v distriktu pro účely místní příslušnosti, jestliže podléhá osobní jurisdikci v daném distriktu. *Stith v. Manor Baking Co.*, D. C. Mo., 418 F. Supp. 150, 155. *Viz také* Locate; Service (*Service of process*).

Foundation. Nadace. Stálý fond založený a dotovaný z příspěvků pro charitativní, vzdělávací, náboženské, výzkumné či jiné povolené účely. Organizace nebo sdružení, které poskytuje finanční pomoc univerzitám, školám, nemocnicím a charitativním institucím, a které je dotováno dary. Založení, např. založení školy nebo nemocnice. Synonymem je „incorporation“ a „endowment“. Ten, kdo věnuje škole nebo nemocnici pozemek, je zakladatel (founder). *Dartmouth College v. Woodward*, 17 U.S. (4 Wheat.) 518, 4 L. Ed. 629; *Seagrave's Appeal*, 125 Pa. 362, 17 A. 412; *Union Baptist Ass'n v. Huhn*, 7 Tex. Civ. App. 249, 26 S.W. 755. Předběžný výslech svědka s cílem zjistit přípustnost důkazů. „Laying foundation“ (zjištění) je nezbytným předpokladem přípustnosti důkazů u přelíčení. Zjišťuje se pomocí svědectví, které identifikuje důkazy požadované k připuštění u soudu a dává je do souvislosti se spornou otázkou. *Taylor v. State, Wyo.*, 642 P.2d 1294, 1295. *Viz* např. Fed. prav. důk. říz. 104. *Viz také* Charitable foundation; Endowment.

Founded. Založený na něčem, vyplývající z něčeho, spočívající na něčem, např. ve výrazech „founded in fraud“ – založený na podvodu, „founded on a consideration“ – vycházející z posouzení, „founded on contract“ – spočívající na smlouvě a podobně.

Founded on. Sloužit jako základ něčeho.

Founder. Zakladatel. Osoba, která založí dotovanou či charitativní korporaci nebo organizaci, nebo která poskytne prostředky na její založení. *Viz* Foundation.

Founders' shares. Podíly zakladatelů. V anglickém firemním právu jde o podíly (akcie) vydané zakladatelům veřejné obchodní společnosti za jejich podnikavost, obchod či ústupky atd. Netvoří součást základního kapitálu. Zpravidla se tyto podíly účastní na rozdělování zisku po zaplacení fixní minimální dividendy upsaným akciím.

Foundling. Nalezenec. Opuštěné dítě, dítě nalezené bez rodičů, příbuzných či opatrovatele.

Foundling hospitals. Útulky pro nalezence. Charitativní instituce, které se v mnoha evropských zemích starají

o opuštěné děti. Obvykle jde o děti z nemanželských vztahů.

Four. Fr. Ve starém francouzském právu pec nebo pekárna. *Four banal* – pec ve vlastnictví pána, v níž byli nájemci povinováni péci chleba. Rovněž majetkové právo mít takovou pec.

Fourcher. Fr. Rozdělit případ. Šlo o způsob odkladu žaloby, k němuž se v minulosti uchýlovaly dvě strany žalované v jedné žalobě. Místo toho, aby se dostavily společně, dostavily se k soudu jednotlivě a vzájemně omluvily neúčast druhého, čímž se jim podařilo dosáhnout odročení procesu.

Four corners. Čtyři rohy. Lic listiny.

Four corners rule. Podle „zásady čtyř rohů“ se úmysl stran, a zvláště úmysl převoditele, zjišťuje z listiny jako celku, nikoli jen z jejích částí. *Davis v. Andrews, Tex. Civ. App.*, 361 S.W.2d 419, 423.

Fourierism. Fourierismus. Jedna ze socialistických teorií.

401 (k) plan. Spořitelní plán, který zavádějí korporace ve prospěch zaměstnanců. Plán umožňuje zaměstnancům odložit část výplaty hrubého příjmu a investovat ji do akcií, obligací a dalších investičních nástrojů. Prostředky z odložených výplat se akumulují jako nezdaněné až do doby, kdy je zaměstnanec vybere. Pro předčasné čerpání je stanoveno penále, až na výjimky pro případ úmrtí či pracovní neschopnosti zaměstnance. Daňový zákoník (I.R.C.) § 401(k).

Four seas. Čtyři moře. Moře a oceány kolem britských ostrovů. Bylo to Západní moře (Skotské a Irské), Severní moře, Východní moře (tzv. Německé moře) a Jižní moře (Kanál La Manche).

Fourteenth Amendment. Čtrnáctý Dodatek. 14. Dodatek k Ústavě USA schválený v r. 1868 uznal poprvé institut občanství USA, na rozdíl od předtím existujícího občanství jednotlivých států. Zakazuje státům přijímat a uplatňovat jakékoli zákony, které by oklešťovaly práva a výsady občanů USA. Chrání všechny „osoby“ před takovým postupem států, který by vedl ke zbavení života, svobody či majetku jinak než zákonným postupem, nebo který by jim neposkytoval rovnou ochranu zákonů. Dodatek obsahuje rovněž ustanovení o rozdělení míst v Kongresu mezi státy podle počtu obyvatel. *Viz také* Due process of law; Equal protection clause.

Fourth Amendment. Čtvrtý Dodatek. Dodatek k Ústavě USA, který zaručuje lidem ochranu jejich domovů a majetku před neoprávněnými prohlídkami a konfiskacemi a současně stanoví, že nesmí být vydán zatýkač či příkaz k zabavení jinak, než na základě důvodné příčiny, a i v tom případě musí příkaz konkretizovat místo, které se má prohledat a věci, které se mají zabavit, či osoby, které se mají zatknout. *Viz* Probable cause; Search (a další reference pod tímto heslem).

Fourth estate. Čtvrtý stav. Novináři. Výraz je odvozen z galerie novinářů v britském Parlamentu, jejichž vliv na politiku se považoval za stejně silný, jako byl vliv tří tradičních stavů v parlamentu, tj. duchovenstva, šlechty a zástupců lidu.

Fox's Libel Act. V anglickém právu se jednalo o zákon 52 Geo.III, c. 60, který zajišťoval porotám právo vynášet ve věcech urážek a nactiutrhání celkový verdikt o vině či nevině v celé sporné záležitosti, a nezavazoval již poroty vynášet verdikt o vině, jestliže se prokázalo pub-

likování dokumentu, který byl žalován jako urážka, a jestliže se prokázal smysl, jaký tomuto dokumentu připsovala obžaloba.

Foy. Práv. fr. Oddanost, věrnost.

F.P.A. V námořním pojišťovnictví „Free from particular average“. Viz Average.

F.P.R. Federal Procurement Regulations. Federální předpis o akvizicích. Viz *dnes* Federal Acquisition Regulations.

Fr. Latinská zkratka pro „*fragmentum*“ neboli fragment. Používala se v odvolávkách na pandekty v Justinánově *Corpus Juris Civilis*.

Fractio. Lat. Rozbití; frakce; část věci; zlomek celku.

Fraction. Zlomek. Část celku. Fragment.

Fractional. Částečný. V kontextu parcel a dalších podrozdělení podle státního topografického plánu a v kontextu důlních nároků tento termín znamená, že vnější hraniční linie zahrnují celou parcelu nebo nárok, ovšem dotyčná parcela nezabírá celou rozlohu, protože její část je odříznuta překrývajícím topografickým plánem, řekou nebo jezerem. Všechna nepravidelná podrozdělení, která obsahují větší nebo menší výměru než je konvenční rozloha.

Fractional share. Zlomková akcie. Menší než plnohodnotná akcie. Tento výraz se používá u dividendy, kdy např. majitel 75 akcií dostane 10% dividendy. Ta část podílu na akciovém kapitálu, která je uvedena na na opčním právu a která podléhá nákupu při využití tohoto práva.

Fractional share formula. Viz Marital deduction.

Fractionem diei non recipit lex. Zákon neuznává část dne.

Fraction of a day. Část dne. Zákon obecně neuznává části dne.

Fractitium. Orná půda.

Fractura navium. Lat. Vrak lodí. Totéž co *navfragium*.

Fragmenta. Lat. Fragmenty. Název, který se někdy používá (zvláště u citací a odvolávek) pro pandekty v Justinánově *Corpus Juris Civilis*. Skládají se z mnoha fragmentů neboli zlomků z prací různých právníků.

Fragmented literal similarity. Fragmentovaná doslovná podobnost. V autorském právu může žalující dokázat plagiát tím, že prokáže slova (nebo hudební motivy či umělecké symboly a obrazy) roztroušená na různých místech v díle žalovaného, která byla převzata z díla chráněného autorským právem.

Frais. Fr. Výdaje, náklady. *Frais d'un proces* – soudní výlohy.

Frais de justice. Ve francouzském a kanadském právu výdaje na soudním řízení.

Frais jusqu'a bord. Fr. Ve francouzském obchodním právu „náklady až k lodi“, tj. výdaje vynaložené na expedici zboží při balení, rozvozu, provizích atd. až do místa, kdy se nalodí.

Framed. Vykonstruovaný. Obvinění osoby na základě falešných a vykonstruovaných důkazů. *Srovnej* Entrapment. V kontextu důkazů se tento výraz obecně vykládá jako termín označující situaci, kdy úmyslně křivě svědčící svědkové svedení ke křivě přísaze a domluvení se stranami zainteresovanými v probíhající soudní

sporu odpřísáhli věci, které se nezakládaly na pravdě. *Tri-State Transit Co. of Louisiana v. Westbrook*, 207 Ark. 270, 180 S.W.2d 121, 125.

Frame-up. Komplot, domluva, zvláště s nekalým cílem, např. s cílem falešně někoho obvinít. Viz Entrapment.

Franc aleu. Ve francouzském feudálním právu alod; dědictví osvobozené od povinností nebo dědictví v plnoprávné držbě a osvobozené od veškerých služebností, až na ty, které byly povinovány panovníkovi.

Franchilanus. Plnoprávný občan. Plnoprávný nájemce.

Franchise. Speciální výsada dělat některé věci, kterou uděluje vláda občanům nebo korporacím a kterou občané nemají v rámci obecného práva, např. právo nabízet služby kabelové televize. *Artesian Water Co. v. State*, Dept. of Highways and Transp., Del. Super., 330 A.2d 432, 439. V Anglii je „franchise“ definován jako královská výsada v rukou poddaného. Poskytnutá nebo prodaná licence, jako např. právo používat jméno výrobku, nebo právo prodávat výrobky a služby. Právo, které poskytuje výrobce nebo dodavatel maloobchodníkovi na použití jeho výrobků a jeho jména za vzájemně dohodnutých podmínek. V nejjednodušší formě se jedná o koncesi neboli povolení vlastníka obchodní známky nebo jména, vydané obchodníkovi na prodej výrobku nebo služby pod dotyčným názvem nebo značkou. Termín „franchise“ má i širší význam, tj. dohoda, podle níž se koncesionář zavazuje prodávat produkt nebo službu v souladu s postupem, který mu stanoví poskytovatel koncese, a poskytovatel se zavazuje pomáhat koncesionáři reklamou a radami. *H. & R Block, Inc. v. Lovelace* 208 Kan. 538, 493 P.2d 205, 211. Termín se rovněž vztahuje na koncesi k podnikání. Poskytování koncesí na podnikání upravují státní a federální zákony. Viz také Franchised dealer.

Corporate franchise. Viz samostatné heslo. Viz také Charter.

Elective franchise. Volební právo. Právo neboli výsada hlasovat ve veřejných volbách. Toto právo garantují 15., 19. a 24. dodatek k Ústavě USA.

Exclusive franchise. Viz Exclusive agency.

General and special. Obecná a speciální licence. Zakládající listina korporace je její „obecnou licenci“, zatímco „speciální“ licence spočívá v právu užívat majetek pro veřejné účely, ale se soukromým ziskem.

Sports franchise. Sportovní koncese. Vydává ji profesionální sportovní asociace a jde o privilegium postavit mužstvo v dané zeměpisné oblasti pod patronátem dotyčné sportovní asociace. Jde o nehmotné právo.

Zdanění. Licence je dohoda, která dává nabyvateli právo distribuovat, prodávat nebo poskytovat ve vymezené oblasti zboží, služby nebo prostory. Náklady na pořízení koncese lze amortizovat po dobu platnosti dohody. Licence je kapitálové aktivum, které přináší kapitálový zisk nebo ztrátu, jestliže se při prodeji licence převádějí všechna důležitá práva, pravomoci a zájmy.

Franchise agreement. Koncesionářská dohoda. Obecně jde o dohodu mezi dodavatelem výrobků a služeb nebo vlastníkem obchodní známky či autorského práva (franchisor) a mezi prodejcem (franchisee, koncesionář), podle níž se koncesionář zaváže prodávat produkty nebo služby franchisora nebo podnikat či obchodovat pod jménem franchisora. Obsah koncesionářských dohod upravují státní a federální zákony.

Franchise appurtenant to land. Výsada patří k půdě. Koncese se obvykle nepovažuje za nemovitost nebo pozemek a není zahrnuta do pojmu „tenement“ (v.t.), ale někdy se klasifikuje jako nemovitý majetek nebo jako majetek, který je svou povahou nemovitý, jestliže se využívá v souvislosti s nemovitostí. Některé zákony koncesi klasifikují jako nemovitost.

Franchise clause. Franšisní doložka. Ustanovení v sdruženém pojištění úrazovým a proti povinnému ručení, které má ten účinek, že pojišťovatel zaplatí jen nároky převyšující dohodnutou částku a pojištěnec odpovídá za škody nedosahující dohodnutou částku. Od spoluúčasti se franšisní doložka liší tím, že u spoluúčasti se pojištěnec vždy podílí na odpovědnosti do výše dohodnuté částky a u franšisní doložky pojišťovna vždy zaplatí celou škodu, překročí-li dohodnutou částku.

Franchised dealer. Koncesovaný dealer. Maloobchodník, který prodává produkty nebo služby výrobce či dodavatele na základě koncesionářské dohody, která mu vyděluje určité území a počítá s reklamou pro dealera.

Franchisee. Koncesionář. Osoba, která dostává koncesi od poskytovatele (franchisor).

Franchise tax. Daň z koncesované činnosti. Roční daň za právo obchodovat ve státě. Nejedná se o přímou daň z příjmu. *Hoosier Engineering Co. v. Shea*, 124 Vt. 341, 205 A.2d 821, 822. Daň, která se platí za právo korporace podnikat za tím účelem, pro který byla korporace založena a za stanovených podmínek. *City of Poplar Bluff v. Poplar Bluff Loan and Bldg. Ass'n, Mo. App.*, 369 S.W.2d 764, 766. Třebaže hodnotu koncese lze za účelem zdanění vyměřovat podle obratu obchodu, nebo podle úrovně příjmů či dividend, nebo podle celkové výše kapitálu korporace, který převyšuje její hmotná aktiva, není daň z koncese ani daní z majetku, ani z kapitálu, ani daní z příjmů či z dividend. *Greene v. Louisville & I. R. Co.*, 244 U.S. 499, 37 S. Ct. 673, 678, 61 L. Ed. 1280.

Franchisor. Osoba nebo společnost, která uděluje koncesi koncesionáři.

Francia. Francie.

Francigena. Rodilý Francouz. Člověk narozený ve Francii. V minulosti se tak označovali v Anglii všichni cizinci. Viz Frenchman.

Franc tenancier. Ve francouzském právu absolutní vlastník pozemku.

Francus. Práv. lat. Plnoprávný občan; svobodný člověk. Frank.

Francus bancus. Viz Free—bench.

Francus homo. Ve starém evropském právu svobodný člověk.

Francus plegius. Ve starém anglickém právu vzájemné kolektivní ručení. Viz Frank—pledge.

Francus tenens. Absolutní vlastník pozemku. Viz Frank—tenement.

Frank. v. Osobní nebo úřední výsada zasílat poštovní zásilky nevyplaceně. Viz Franking privilege.

Frank. adj. Ve starém anglickém právu „svobodný“.

Frankalmoign. V anglickém právu šlo o držbu půdy darované církevními korporacím. Taková držba byla osvobozena od všech církevních služebností a *trinoda*

necessitas. Tím se současně lišila od držby zatížené církevními povinnostmi. Tento druh držby byl zrušen Zákonem o správě dědictví (Administration of Estates Act) z r. 1925.

Frank bank. Ve starém anglickém právu free—bench (viz).

Frank—chase. Právo svobodného lovu, přičemž všechny ostatní osoby s pozemky v uvedeném honebním obvodu měly zákaz kácet stromy ke škodě majitele tohoto práva, dokonce na svých vlastních majetcích. Viz Chase.

Frank—fee. Pozemky v absolutním vlastnictví osvobozené od všech služebností kromě slibu poslušnosti. Všechny vlastněné pozemky kromě vydržených. Půda, kterou měl člověk v držbě pro sebe a své dědice a která nebyla zatížena povinnostmi vydrženého majetku vžitými na daném panství.

Frank ferm. V anglickém právu šlo o jistý druh majetku s lenním břemenem, o němž Britton napsal, že jsou to „majetková práva k pozemkům, jejichž povaha se mění udělením léna za odslouženou rytířskou službu, a ve vztahu k nimž nelze vyžadovat slib věrnosti, slib manželství ani povinnost stráže“. 2 Bl. Comm. 80.

Frank—fold. Ve starém anglickém právu výsada pána držet ovce svých nájemců a obyvatel svého panství ve své ohradě nebo na svém majetku, aby mu hnojily půdu.

Franking privilege. Osobní nebo úřední výsada zasílat poštovní zásilky bez zaplacení poštovného. Výsada poslanců Kongresu zasílat určité počet poštovních zásilek opatřených jejich podpisem bez zaplacení poštovného. Viz 39 U.S.C.A. § 3210 a násl.

Frank—law. Zastaralý výraz pro občanská práva a svobody.

Frankleyn. (Píše se rovněž jako „frangling“ nebo „franklin“). Svobodný člověk; absolutní vlastník pozemku; šlechtic.

Frank—marriage. Ve starém anglickém právu se jednalo o druh majetku přecházejícího děděním. Jestliže majitel odkázal své majetky i s manželkou, která byla dcerou nebo sestřenicí zůstavitele, do vlastnictví „in frank—marriage“, nabyvatel měl majetek pro sebe a pro dědice „zplozené z jejich dvou těl“. Výraz „frank marriage“ *ex vi termini* vytváří i omezuje dědickou posloupnost, protože v sobě obsahuje jak původ, tak plození. Nabyvatelé nemusí plnit žádné služebnosti kromě slibu věrnosti a vyhrazená renta byla neplatná až do čtvrtého příbuzenského stupně potomků dárce a nabyvatele, jestliže se tyto podle církevního práva mohli mezi sebou ženit a vdávat. 2 Bl. Comm. 115.

Frank—pledge. Ve starém anglickém právu vzájemné ručení svobodných občanů. Společná odpovědnost všech obyvatel desítek za dobré chování každého svobodného občana, který dosáhl věku 14 let, jakož i za to, že se dostaví a bude se odpovídat za případné porušení zákonů. Záruka kolektivního dobrého chování skupiny obyvatel panovníkovi.

Frank—tenant. Absolutní vlastník pozemku.

Frank—tenement. Pozemek v absolutním vlastnictví.

F.R.A.P. Federal Rules of Appellate Procedure. (Federální pravidla odvolacího řízení).

Frater. V římském právu bratr. *Frater consanguineus* — pokrevní bratr, tj. bratr od stejného otce, ale z jiné matky. *Frater uterinus* — bratr od stejné matky, ale z jiného otce. *Frater nutricius* — nemanželský bratr.

Frater fratri uterino non succedet in haereditate paterna. Bratr nesmí v dědicke posloupnosti následovat po bratrovi ze stejné matky, ale z jiného otce (uterine brother). 2 Bl. Comm. 223. Zásada obecného práva v Anglii, dnes neplatná.

Frateria. Ve starých záznamech bratrství, bratrstvo nebo společnost duchovních osob vzájemně zavázaných modlit se za zdraví, život atd. svých bratrů a za duše zemřelých bratrů.

Fraternal. Bratrský. Patřící nebo týkající se bratrství či sdružení osob, které se spojily do podpůrného spolku s cílem vzájemné pomoci, nikoli však s cílem majetkového zisku. In re Mason Tire & Rubber Co., 56 App. D. C. 170, 11 F.2d 556, 557.

Fraternal benefit association or society. Vzájemný podpůrný spolek. Spolek lidí stejného nebo podobného povolání, poslání, koničku, kteří spolupracují na dosažení nějakého chvályhodného cíle, a kteří se z tohoto důvodu spojili do sdružení či společnosti, s cílem vzájemné pomoci a podpory společné věci. Alpha Rho Alumni Ass'n v. City of New Brunswick, 126 N.J.L. 233, 18 A.2d 68, 70. Spolek nebo dobrovolné sdružení v zájmu vzájemné pomoci a prospěchu svých členů, nikoli v zájmu dosažení zisku. Obvykle zde platí systém lóže, rituální způsob práce a zástupná samospráva. Podpůrný spolek vytváří z příspěvků svých členů fondy na sociální výpomoc v případě úmrtí, nehod, nemoci či stáří.

Fraternal insurance. Svépomocné vzájemné pojištění. Druh životního pojištění nebo pojištění proti nehodám ve formě podpůrného spolku, který z příspěvkových fondů vyplácí dohodnutou částku dědicům v případě úmrtí člena sdružení.

Fraternal lodge. Viz Fraternal benefit association or society.

Fraternia. Bratrství, bratrstvo.

Fraternity. Bratrstvo. Skupina osob sdružená za účelem společných zájmů nebo podnikání. Na amerických univerzitách jde o studentský spolek s celostátní nebo místní působností, jehož hlavním posláním je podporovat přátelské vztahy mezi členy. Obvykle dodržuje tajné rituály a má název složený z řeckých písmen. Woman's Club of Little Falls v. Township of Little Falls, 20 N. J. Misc. 278, 26 A.2d 739, 741.

Fratres conjurati. Kamarádi, kteří přísahají na to, že budou společně bránit svého panovníka a pod.

Fratres pyes. Ve starém anglickém právu žebraví mniši, kteří nosili černobílé roucho.

Fratriage. Dědictví mladšího bratra.

Fratricide. Bratrovrah, bratrovražda. Přesněji osoba, která zavraždila vlastního bratra nebo sestru.

Fraud. Podvod. Úmyslné překroucení pravdy s cílem dosáhnout toho, aby jiná osoba uvěřila lži a vzdala se nějaké své hodnotné věci nebo zákonného práva. Falešné představení skutečnosti slovy nebo skutky, cestou zavádějících tvrzení, nebo utajováním něčeho, co se mělo prozradit, a co klame nebo je namířeno na oklamání jiného, tak by jiná osoba jednala na základě

klamných informací ke své právní škodě. Všechno, co je vypočteno na oklamání jedním nebo několika činy, nebo zatajováním pravdy, nebo tvrzením nepravdy, bez ohledu na to, zda jde o přímou lež nebo o narážku a bez ohledu na to, zda se provede řečí či mlčením, slovně, pohledem nebo gestem. Delahanty v. First Pennsylvania Bank, N.A., 318 Pa.Super. 90, 464 A.2d 1243, 1251. Druhový termín, který zahrnuje všechny rozmanité prostředky, jaké si může vymyslet lidská vynalézavost, a k nimž se uchýlí jedna osoba, aby získala prospěch od jiné osoby prostřednictvím klamných tvrzení nebo zatajováním pravdy, což zahrnuje překvapení, lsti a úskoky, mazanosti, přetvářky, jakož i všechny nepoctivé způsoby vedoucí k oklamání jiného. Johnson v. McDonald, 170 Okl. 117, 39 P.2d 150. Synonymem je „bad faith“, „dishonesty“, „infidelity“, „faithlessness“, „perfidy“, „unfairness“ atd. K hlavním znakům skutkové podstaty podvodu patří falešné představení současných nebo minulých skutečností žalovanou stranou, jednání žalující strany v důvěře v takové falešné tvrzení a škoda, kterou utrpí žalující strana z takového klamného tvrzení. Citizens Standard Life Ins. Co. v. Gilley, Tex. Civ. App., 521 S.W.2d 354, 356. Nejde o nedbalostní čin, protože podvod je vždy úmyslný, pozitivní. Zahrnuje činy, opomenutí i zatajování včetně porušení zákonné nebo ekvitní povinnosti s následkem újmy způsobené jinému. Zahrnuje vše, co je namířeno na oklamání, ať již jde o jeden jediný čin či o souhrn okolností, bez ohledu na to, zda se jedná o zatajování pravdy nebo o tvrzení nepravdy, přičemž nezáleží na tom, zda jde o přímou lež či o náznak, řečí nebo mlčením, slovně, pohledem nebo gestem. Termín „fraud“ v kontextu smluv představuje omyl v materiální otázce kontraktu, vytvořený pomocí lsti a s cílem získat neoprávněnou výhodu nad druhou smluvní stranou, nebo ji způsobit nesnáze či ztrátu. Viz také Actionable fraud; Badges of fraud; Cheat; Civil fraud; Collusion; Constructive fraud; Criminal (Criminal fraud); Deceit; False pretenses; False representation; Intrinsic fraud; Mail fraud; Material fact; Misrepresentation; Promissory fraud; Reliance; Scheme or artifice to defraud.

Actionable fraud. Žalovatelný podvod. Viz Actionable fraud.

Actual or constructive fraud. Faktický nebo právní podvod. Podvod může být faktický nebo právní. Faktický podvod spočívá v oklamání, úskoku, lsti, triku nebo podvodném plánu, tj. v přímém a aktivním působení lidské mysli. Zahrnuje úmyslné a úspěšné uplatnění vychytralosti, klamu nebo úskoku, který se použije k podvedení či obelstění jiného. Něco, co je řečeno, uděláno nebo opomenuto se záměrem dopustit se toho, o čem pachatel ví, že je podvod neboli lež. Právní podvod spočívá v činech nebo v zanedbání v rozporu se zákonnou nebo ekvitní povinností či důvěrou, na niž se podváděná osoba oprávněně spoléhá, a která je v rozporu s dobrým svědomím, a která způsobí jiné osobě újmu. Jinak řečeno, jde o čin, tvrzení nebo opomenutí, které účinně zapůsobí na jednotlivce nebo které, kdyby bylo povoleno, působilo by škodlivě na veřejnou morálku, a přitom by nemuselo souviset se sobeckým či zlovolným podvodným plánem. Právní podvody jsou takové činy, které sice nemají původ ve faktickém zlovolném úskočném plánu spáchat právní podvod či poškodit jiné osoby, avšak přesto mají tendenci oklamat neboli zavádět jiné osoby, nebo narušovat soukromou či veřejnou důvěru, nebo poškozovat veřejný zájem,

a proto jsou stejně odsouzenihodné jako skutečný podvod. Právní podvod spočívá v porušení povinnosti, pomocí něhož se i bez faktického podvodného úmyslu získá výhoda nad obelstěnou osobou tím, že se jiná osoba oklame k její škodě nebo ke škodě kohokoli, kdo žaluje jejím jménem, nebo spočívá v libovolném činu či opomenutí, které zákon prohlašuje za podvodné, bez ohledu na faktický podvod.

Extrinsic fraud. Podvod, který provází otázku projednávanou před soudem. Jde o druh lži, která může být důvodem pro zrušení soudního rozhodnutí, např. rozhodnutí o rozvodu vydaném ex parte, bylo zrušeno kvůli tomu, že navrhuující manžel nepravdivě informoval soud o tom, že neví, kde se nachází odpůrce. Patrick v. Patrick, 245 N.C. 195, 95 S.E.2d 585.

Fraud in fact or in law. Podvod faktický nebo právní. Podvod lze rozdělit i na podvod faktický a podvod právní. Faktický podvod je skutečný, pozitivní a úmyslný, tj. podvod, který je odhalen pomocí faktických skutečností. Právní podvod je podvod, který předpokládá zákon, tj. podvod, který dedukuje zákon, podvod, který vzniká interpretací zákona, na rozdíl od podvodu, který shledá porota na základě skutkové podstaty (viz Constructive fraud). Viz také Fraud in the factum; Legal or positive fraud, níže.

Fraud in the execution. Listinný podvod. Lež, která oklame druhou stranu v otázce povahy smluvního dokumentu.

Fraud in the factum. Podvod ve skutkové podstatě. Lež ohledně povahy písemnosti, kterou osoba podepíše, aniž by věděla nebo měla přiměřenou příležitost získat znalost o její povaze či rozhodných podmínkách. Viz Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 3–305(2)(c). Viz také Fraud in fact or in law, výše.

Fraud in the inducement. Podvod související s průvodní transakcí, nikoli s podepsanou smlouvou. Lež ohledně podmínek, kvality a dalších stránek smluvního vztahu, podniku či jiné transakce, která navede osobu k uzavření transakce tím, že vytvoří falešný dojem nebo chápání rizika, povinnosti a závazků, které na sebe podvedená strana převzala.

Intrinsic fraud. Podvod, týkající se sporné věci neboli podvodného jednání, které bylo nebo mohlo být žalováno a projednáváno v původní žalobě.

Larceny. Viz Larceny (Larceny by fraud or deception).

Legal or positive fraud. Právní nebo pozitivní podvod. Právní podvod je podvod, který vzniká z právních vývodů neboli interpretace zákona a je synonymem „constructive fraud“. Pozitivní podvod je totéž co „actual fraud“. Nocatee Fruit Co. v. Fosgate, C.C.A. Fla., 12 F.2d 250, 252. Viz také Legal fraud.

Mail and wire fraud. Podvod spáchaný pomocí pošty a telegrafu. Trestný čin zneužití pošty nebo mezistátního telegrafu k vytvoření nebo k podpoře podvodného plánu namířeného na defraudaci nebo získání peněz či majetku cestou falešné neboli podvodné přetvářky. 18 U.S.C.A. §§ 1341, 1343.

Statute of frauds. Viz Frauds, Statute of.

Tax fraud. Daňový podvod. Federální trestný čin spočívající v úmyslném pokusu vyhnout se placení dlužných a splatných daní. Daňový zákoník (Internal Revenue Code) § 7201. Jsou dvě kategorie daňových

podvodů: civilní a trestní. U civilního podvodu může daňový úřad uložit peněžité trest ve výši 75 % nezaplacené částky. Daňový zák. (I.R.C.) § 6653(b). U trestního daňového podvodu počítá zákon s peněžitým trestem a/nebo s nepodmíněným trestem. Daňový zákon §§ 7201–7207. Civilní a trestní podvod vyžadují konkrétní úmysl daňového poplatníka vyhnout se daním, pouhé zanedbání nestačí. Trestní podvod vyžaduje ještě další prvek úmyslnosti (musí být spáchán promyšleně a s protiprávním cílem). V praxi je ovšem obtížné rozlišit míru úmyslu. V obou případech leží břemeno dokazování podvodu na berním úřadě.

Fraudare. Lat. V římském právu podvést, oklamat, defraudovat.

Fraud on court. Podvod v soudním řízení. Podvodný úskok namířený na překážení nestrannému rozhodování soudního aparátu, např. bráněním protistraně v čestném předložení své věci nebo obrany. Zjištění podvodu v soudním řízení se zdůvodní jen neohavnějším protiprávním jednáním namířeným proti soudu samému, jako je uplácení soudce nebo poroty, nebo uplácení právního zástupce k tomu, aby vyfabrikoval důkazy. Toto zjištění musí být podloženo jednoznačnými a přesvědčivými důkazy. In re Coordinated Pretrial Proceedings in Antibiotic Antitrust Actions, C. A. Minn., 538 F.2d 180, 195. Skládá se z takového odsouzeníhodného jednání, které podkopává čestnost soudního řízení. Stone v. Stone, Alaska, 647 P.2d 582, 586.

Frauds, Statute of. Zákon o podvodech. Hovorový název známého anglického zákona (29 Car. II, c. 3) přijatého v r. 1677, který ve více či méně změněné podobě převzaly téměř všechny státy USA. Hlavním charakteristickým rysem tohoto zákona je ustanovení, že u některých druhů smluv či závazků se nesmí podávat žaloby, pokud tyto smlouvy nebyly sjednány písemně a podepsány žalovanou stranou nebo jejím zmocněncem (např. smlouvy o prodeji zboží v hodnotě nejméně 500 \$, smlouvy o prodeji pozemků, smlouvy, které nelze splnit do jednoho roku, smlouvy o zaručení dluhu jiného). Cílem zákona bylo zavřít dveře spravedlnosti početným podvodům a křivým přísahám. Plné jméno zní „statute of frauds and perjuries“.

Jednotný obchodní zákoník. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 2–201 stanoví, že nelze žalobou či obranou vynutit smlouvu o prodeji zboží v ceně nejméně 500 \$, ledaže existuje písemnost, která dostatečně prokáže, že takovou smlouvu strany uzavřely a že ji podepsala žalovaná strana nebo její zmocněnec či agent.

Fraudulent. Podvodný. Založený na podvodu. Pocházející z podvodného jednání. Zkažený podvodem. Provedený nebo uskutečněný se záměrem nebo podvodným plánem uskutečnit podvod. Viz také False and fraudulent; Fraud. Výpověď, nárok nebo dokument jsou „podvodné“, jestliže jsou nepravdivé, nebo jsou učiněny s úmyslem podvést. Jednat „se záměrem podvést“ znamená jednat promyšleně a s konkrétním úmyslem oklamat nebo obelstít, a to obvykle s cílem způsobit jinému buď finanční ztrátu nebo získat finanční prospěch.

Fraudulent alienation. Podvodné zcizení. Obecný význam tohoto slovního spojení je převod majetku s úmyslem podvést věřitele, držitele retenčního práva a další osoby. Konkrétně jde o úkon konkursního správce nebo správce dědictví, který utrácí jmění tím, že se ho zbavuje nebo ho prodává hluboko pod cenou.

Fraudulent alienee. Nabyvatel podvodně zcizovaného majetku. Osoba, která vědomě přijme jmění od správce majetku za takových okolností, které zakládají podvodné zcizení ze strany správce.

Fraudulent alteration. Podvodné pozměňování. Pozměňování podmínek písemnosti, listiny či jiného právního dokumentu s nečestným a podvodným záměrem získat více, než k čemu je pachatel oprávněn na základě původních podmínek písemnosti. *Viz také* Alteration; Forgery; Raised check.

Fraudulent banking. Přijetí vkladu bankéřem, který ví, že banka je v té době nesolventní.

Fraudulent claims. *Viz* False claim.

Fraudulent concealment. Podvodné zatajování. Skrývání či zatajování materiální skutečnosti nebo okolnosti, jejíž odhalení je zákonnou nebo morální povinností. Použití úskočného plánu na odvrácení dotazů či na vyhnutí se šetření, nebo na svedení z cesty čili zabránění získání informací, které by odhalily žalobní právo. Jednání, na které se spoléhá, musí být afirmativní a podvodné. *Fundunburks v. Michigan Mut. Liability Co.*, 63 Mich. App. 405, 234 N.W.2d 545, 547. Kritériem toho, zda zatajování materiálních skutečností zakládá podvod, je existence zákonné nebo ekvitivní povinnosti vyplývající ze vztahů mezi stranami. Zatajení materiální skutečnosti s úmyslem oklamat nebo podvést se za takových okolností rovná skutečnému „podvodnému zatajování“. Podvodné zatajování, které zdůvodní zrušení smlouvy, je úmyslné zatajování skutečností, o nichž ví žalovaná strana, a které jsou pro poškozenou stranu rozhodující k tomu, aby mohla předejít spáchání podvodu na své osobě. Zatajování skutečností, jejichž odhalením je osoba povinovávána, je totéž, co nepřímé tvrzení, že taková skutečnost neexistuje. *Viz* Material fact.

Fraudulent conversion. Podvodná směna. Přijetí cizího majetku nebo peněz do držby a jejich podvodné čerpání, směňování nebo využívání k vlastnímu prospěchu nebo ke prospěchu jiné osoby, než je osoba vlastníka. *Viz* Conversion.

Fraudulent conveyance. Podvodný převod. Převod majetku, jehož cílem je podvést věřitele, nebo překážet věřiteli nebo dostat majetek z dosahu věřitele. *Dean v. Davis*, 242 U.S. 438, 37 S. Ct. 130, 61 L. Ed. 419. Převod uskutečněný s úmyslem vyhnout se nějaké povinnosti nebo dluhu. V zákonech o bankrotu se tak označuje dar nebo převod konkursní podstaty za malou nebo žádnou protihodnotu v době, kdy je dlužník nesolventní, nebo převod, po němž se kapitál dlužníka nepřiměřeně zmenší, nebo převod, který skuteční dlužník, jenž se domnívá, že nebude schopen splatit dospívající pohledávky, nebo převod provedený s úmyslem překážet nebo podvést věřitele. Konkursní správce může takové převody zrušit. Zákon o bankrotu (Bankruptcy Code) § 548. K tomu aby byl převod podle Jednotného zákona o podvodných převodech (Uniform Fraudulent Conveyance Act) „podvodným“, musí existovat skutečný úmysl překážet nebo podvést věřitele, nebo musí být převoditel nesolventní, nebo se musí stát nesolventním v důsledku převodu a převod musí být uskutečněn bez spravedlivé protihodnoty. *Georgia-Pacific Corp. v. Lumber Products Co.*, Okl., 590 P.2d 661, 665, 100 A.L.R.3d 1. Tento jednotný zákon přijala celá řada států.

Fraudulent intent. Podvodný úmysl. Podvodný úmysl existuje, jestliže jedna strana vedena cílem získat vlast-

ní prospěch nebo klamně svést jednání jiného, uvede skutečnosti, o jejichž nepravdivosti ví, nebo o nichž se domnívá, že jsou nepravdivé. *In re Orenduff*, D. C. Okl., 226 F. Supp. 312, 314. *Viz* Fraud; Fraudulent misrepresentation.

Fraudulent misrepresentation. Klamně zkreslení skutečnosti. Nepravda. Falešné tvrzení materiální skutečnosti se záměrem, aby nepravdě uvěřila jiná osoba, aby se na ni spolehla, a aby na jejím základě jednala ke své škodě. Tvrzení je nepravdivé, jestliže pachatel o jeho nepravdivosti ví, nebo když naprosto ignoruje jeho pravdivost či nepravdivost. *Cormack v. American Underwriters Corp.*, 288 N.W.2d 634. Pro občanskoprávní žalobu se vyžaduje prokázání tvrzení, nepravdivosti, vědomého jednání, oklamání a poškození. *Viz také* Deceit; Fraud; Material fact; Misrepresentation.

Fraudulent or dishonest act. Podvodný neboli nečestný čin. Čin, který zahrnuje zlý úmysl, nečestnost nebo morální hanebnost. *Hartford Acc. & Indem. Co. v. Singer*, 185 Va. 620, 39 S.E.2d 505, 507, 508.

Fraudulent preferences. *Viz* Preference.

Fraudulent pretense. Nepoctivá přetvářka. Trestný čin, který se skládá z falešného předstírání s cílem získat majetkový prospěch a s úmyslem podvést. *Com. v. Evans*, 190 Pa. Super. 179, 154 A.2d 57, 81. Např. přijetí úvěru bez úmyslu či schopnosti splatit ho.

Fraudulent sale. *Viz* Sale.

Fraudulent transfers. *Viz* Fraudulent conveyance.

Fraunc, fraunche, fraunke. *Viz* Frank.

Fraunhise. Práv. fr. Licence, koncese, výsada, právo.

Fraus. Lat. Podvod. V římském právu se mu častěji říkalo „*dolus*“ a „*dolus malus*“ (v.t.). Někdy se ovšem rozlišovalo mezi „*fraus*“ a „*dolus*“, přičemž „*fraus*“ byl obecnějším pojmem.

Fraus dans locum contractui. Uvedení nepravdivých nebo zatajovaných pravdivých materiálních skutečností, které, kdyby byly známy, by způsobily, že smlouva by nebyla uzavřena.

Fraus est celare fraudem. Zatajovat podvod je podvod.

Fraus est odiosa et non praesumenda. Podvod je odporový a nemá se předpokládat.

Fraus et dolus nemini patrocinarī debent. Podvod a lež jsou neomluvitelné.

Fraus et jus nunquam cohabitant. Podvod a spravedlnost nikdy nežijí spolu.

Fraus latet in generalibus. Podvod se skrývá v obecných výrazech.

Fraus legis. Lat. V římském právu právní podvod. *Viz* In fraudem legis.

Fraus meretur fraudem. Podvod zasluhuje podvod.

Fray. *Viz* Affray.

F.R.B. Federal Reserve Board. Federální bankovní rada.

F.R.C.P. Federal Rules of Civil Procedure. Federální pravidla občanského řízení.

F.R.D. Federal Rules Decisions. Federální pravidla pro soudní rozhodování.

Frectum. Ve starém anglickém právu náklad. *Quoad frectum navium suarum* — co se týče nákladu jeho lodí.

Freddie Mac. *Viz* Federal Home Loan Mortgage Corporation.

Frednite. Ve starém anglickém právu výsada konat soudy a vybírat peněžité tresty za rvačky a zranění osob. Být osvobozen od pokut.

Fredstole. Svatyně, útočiště.

Fredum. Odstupné, které se platilo za milost udělenou v souvislosti s výtržností. Částka, kterou dostávala vrchnost za ochranu proti právu na pomstu.

Fredwit, or fredwite. Výsada konat soudy a vybírat pokuty za rvačky a zranění osob.

Free. Svobodný. Nepodléhající zákonným omezením jiného. Nevynucený; oprávněný postupovat podle vlastní vůle. Nepodléhající nadvládě jiného. Nenucený k nedobrovolným služebnostem — opak otroka. Nemít povinnost sloužit — opak učně. Užívající veškerá občanská práva. Bezplatný, tj. přístupný všem občanům bezplatně — např. „free school“ (bezplatná škola). Demokratický, zakazující despotismus, zajišťující svobodu, chránící občanská práva, ustanovený z vůle svobodného lidu — např. free government. Jistý a rovněž odpovídající ctilodnému postavení — např. „free services“ ve feudálním právu. Výlučný, omezený jen na majitele, který se nemusí dělit s ostatními — např. free fishery. Neutrální, nezatažený do války, např. v zásadě „Free ships make free goods“. *Viz také* Freedom.

Free alms. Název jednoho druhu držby lenního majetku. *Viz* Frank almoign.

Free alongside ship (FAS). Vyplaceně k boku lodi. Ve fakturách to znamená, že cena zahrnuje veškeré dopravní náklady a dodávku zboží k boku lodě. *Viz* Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 2-319(2-4).

Free and clear. Když je vlastnický titul na majetek „free and clear“ znamená to, že je nezátížen břemeny. Ve smlouvách o převodu pozemků se převod rovněž označuje termínem „free and clear“ což v tomto kontextu znamená převod „bezvadného“ (tj. obchodovatelného) vlastnického titulu.

Free and equal. Svobodný a rovný. Tak jak toto slovní spojení používá ústavní ustanovení o svobodných a rovných volbách, znamená slovo „free“, že každý oprávněný volič musí mít přiměřenou příležitost volit a slovo „equal“ znamená, že každý hlas bude mít ve volbách stejnou váhu. Znamená to, že voličům nesmí žádná civilní ani vojenská autorita fyzicky bránit v uplatnění jejich volebního práva, a že každý volič musí mít stejné právo jako jiní voliči. *Asher v. Arnett*, 280 Ky. 347, 132 S.W.2d 772, 775. Podstatou svobodných voleb je, že volební právo nesmí být nijak omezeno a spoutáno, a že hlasování představuje a vyjadřuje vlastní rozumné rozhodnutí a svědomí voličů, a že nemohou být svobodné volby tam, kde není svoboda názorů. Aby byly volby svobodné, nesmí se vykonávat na voliče při uplatňování jejich svobodné vůle žádný nátlak nebo zstrašování cestou pohrůzek nebo jakéhokoli ovlivňování, čímž se nemá na mysli pouze fyzické násilí a donucení.

Free—bench. Ve starém anglickém právu vdovské věno ze statku, na které měla právo podle zvyklostí některých panství. Vyrůstalo z majetkového nároku jejího manžela a bylo pokračováním jeho vlastnického práva.

Free—bord. Ve starých dokumentech přiděl půdy nad určitý limit. Právo požadovat takovou výměru.

Free chapel. V anglickém církevním právu kostel, který se tak nazýval proto, že nepodléhal vizitacím ordináře. Zakládal jej vždy král nebo osoba, které Koruna tuto výsadu udělila.

Free course. V námořním právu „plout po větru“ se zavěšenými ráhny.

Freedman. V římském právu osvobozený otrok. Ve stejném významu se používalo i v USA ve vztahu k černochům, kteří byli kdysi otroky.

Freedom. Svoboda. Sebeurčení. Absence útlaku. Opak otroctví. Volnost jednání podle svobodné vůle a bez omezování, kontroly, překážení či zákazů, až na omezení uložené spravedlivými zákony a povinnostmi nezbytnými pro život ve společnosti. *Viz* Liberty. Platnost takového systému zákonů a institucí ve státě, která zajišťuje jednotlivým občanům občanské svobody.

Freedom of association. Svoboda sdružování. Svoboda spolčování. Právo na pokojné sdružování garantované 1. Dodatkem k Ústavě USA. *Viz* Association.

Freedom of choice. Svoboda volby. V kontextu svobody zvolit si školu v jednotném a integrovaném školském systému oproštěném od jakékoli segregace de jure znamená tento termín maximální svobodu a jasně vyjádřenou volbu školy v *bona fide* jednotném systému, v němž neexistují školy pro bílé a školy pro černé, nýbrž pouze školy. *Hall v. St. Helena Parish School Bd.*, D. C. La., 268 F. Supp. 923, 926. Co se týče trestání, ztráta svobody volby je přirozeným vedlejším produktem zadržování a nelze na ně pohlížet jako na „trest“ ve smyslu ústavy. *Bell v. Wolfish*, 441 U.S. 520, 537, 99 S. Ct. 1861, 1873, 60 L. Ed.2d 447 (1979).

Freedom of contract. Svoboda uzavírat smlouvy. Základní právo vyhrazené lidu podle ústavy (čl. I, § 10), které stát nesmí porušit ani kdyby takové porušení sankcionoval akt zákonodárné moci. *Springfield Fire & Marine Ins. Co. v. Holmes*, D. C. Mont., 32 F. Supp. 964, 987. *Viz také* Impairing the obligation of contract; Liberty (*Liberty of contract*).

Freedom of expression. Svoboda vyjadřování (slova). Právo garantované 1. Dodatkem k Ústavě USA. Zahrnuje svobodu vyznání, projevu a tisku. *Viz také* Liberty.

Freedom of Information Act. Zákon o právu na informace (5 U.S.C.A. § 552) stanoví státním orgánům povinnost zpřístupnit své informace veřejnosti, pokud spadají do některé kategorie utajovaných informací. V podstatě všechna ministerstva vydala prováděcí předpisy k tomuto zákonu. Předpisy informují veřejnost, kde lze snadno získat některé druhy informací, jak lze další informace získat na požádání a jaké existují možnosti odvolání v případě, kdy jsou občanovi odmítnuty požadované informace. Cílem zákona je předejít zneužívání rozhodovací pravomoci federálních orgánů tím, že jsou povinny zveřejnit určité informace o své práci a jejich výsledcích.

Freedom of press. Svoboda tisku. Právo publikovat a rozšiřovat myšlenky a názory bez omezení ze strany státní moci, které je garantováno 1. Dodatkem k Ústavě USA. Právo zahrnuje i zákaz cenzury. Mezi „freedom of speech“ („svoboda projevu“) a „freedom of press“ není prakticky žádný rozdíl. *Klahr v. Winterble*, 4 Ariz. App. 158, 418 P.2d 404, 415. *Viz* Censor; Censorship; Gag order; Liberty (*Liberty of the press*); Prior restraint.

Freedom of religion. Svoboda vyznání. Svoboda jednotlivce věřit a vykonávat náboženské obřady. In re Elwell, 55 Misc.2d 252, 284 N.Y.S.2d 924, 930. Tato ústavní ochrana z 1. Dodatku zahrnuje pojem svobody vyznání a svobody vykonávat toto právo. Ta první je absolutní, avšak druhá podléhá úpravě v zájmu ochrany společnosti. Oney v. Oklahoma City, C.C.A. Okl., 120 F.2d 861, 865. Tato svoboda neznamená pouze to, že státní orgány nesmějí zasahovat do záležitostí církve, nýbrž stejně brání i církvi, aby uplatňovala své pravomoci ve státních záležitostech. Eastern Conference of Original Free Will Baptists of N.C. v. Piner, 267 N.C. 74, 147 S.E.2d 581, 583. Viz také Establishment clause; Free exercise clause; Liberty (*Religious liberty*).

Freedom of speech. Svoboda projevu. Právo, zaručené 1. Dodatkem k Ústavě USA, vyjadřovat své myšlenky a názory bez omezení ze strany státu. Viz také Fighting words doctrine; Liberty (*Liberty of speech*); Speech or debate clause.

Freedom of the city. Městská práva. V anglickém právu označuje toto slovní spojení imunitu před jurisdikcí hrabství a výsadu statutárních měst, pokud jde o ukládání daní a samosprávu, která je uvedena v zakládajících Korunní listině města. Čestné občanství města. Uděluje se jako pocta ctihodným občanům a dalším význačným osobnostem. Jsou s ním spojeny parlamentní výsady. V anglickém právu práva a výsady měšťanů v obcích s místní samosprávou — dnes ztratily původní význam, uděluje se jako pocta. V americkém právu nemá tento termín uplatnění, a když jej použijí starostové měst při vítání zahraničních delegací, neznamená to nic konkrétního kromě výrazu dobré vůle.

Free election. Svobodné volby. Jsou to takové volby, v nichž každý volič může hlasovat podle svého svědomí. Viz také Free and equal.

Free enterprise. Svobodné podnikání. Právo provádět legitimní podnikání s cílem zisku podle zákonů nabídky a poptávky a bez nepatřičných zásahů ze strany státní moci. Lafayette Dramatic Productions v. Ferentz, 9 N.W.2d 57, 62, 305 Mich. 193.

Free entry, egress, and regress. Svobodný vstup, odchod a návrat. Tento termín znamená, že osoba má právo opětovně vstupovat na pozemek, tak jak považuje za přiměřené a potřebné. Je to např. případ nájemce oprávněného k výnosům z půdy.

Free exercise clause. Klauzule o svobodném vyznávání náboženství. 1. Dodatek k Ústavě USA stanoví, že „Kongres nesmí vydávat zákony zavádějící nějaké náboženství, ani zákony, které by zakazovaly svobodu vyznávání některého náboženství“. Viz také Establishment clause; Freedom of religion; Liberty.

Free fishery. Viz Fishery.

Freehold. Vlastní nemovitost v doživotní držbě bez jakýchkoli závazků. Intermountain Realty Co. v. Allen, 60 Idaho 228, 90 P.2d 704, 706. „Freehold estate“ znamená vlastnický titul na půdu. Cohn v. Litwin, 311 Ill. App. 55, 35 N.E.2d 410, 413. Vlastnický nárok na půdu či jinou nemovitost s neomezeným trváním, tj. lze jej převádět dědictvím nebo trvá nejméně do smrti držitele (to je rozdíl oproti „leasehold“ — pronajatá nemovitost) a držba není ničím omezena (to je rozdíl oproti copyhold a villeinage). „Freehold“ musí mít dva prvky: 1) musí to být nemovitost, tj. půda nebo něco pevně připojeného k půdě, 2) neurčité trvání, protože jestliže je stanovena

lhůta, po kterou bude vlastnictví trvat, nemůže to být neomezené vlastnictví. Freehold *in deed* je faktické vlastnictví půdy či nemovitosti, a to absolutní, zděděné nebo doživotní. Freehold *in law* je právo na tuto nemovitost před nabytím. Tento termín se používá i pro doživotní úřady.

Determinable freeholds (předem vymezitelné vlastnictví) je podmíněné ukončitelné doživotní vlastnictví nemovitosti, které může být podmíněno nějakou budoucí událostí, po které skončí, např. když je vdově odkázán majetek po dobu jejího vdovství, nebo když muž zdědí majetek do doby, než nastoupí do církevního obřadu. V těchto a dalších podobných případech vlastnictví končí, když se vdova znovu vdá nebo když nabyvatel získá církevní úřad. Pokud ovšem trvá, považuje se vlastnictví za doživotní, protože může skutečně trvat až do smrti dědiců, jestliže k uvedeným událostem nedojde. 2 Bl. Comm. 121.

Freehold in law (právní vlastnictví nemovitosti) je vlastní nemovitost bez jakýchkoli závazků, kterou člověk zdědí, a kterou může podle libosti nabýt, ale nikdy ji nepřevzal.

Freeholder. Absolutní vlastník nemovitosti. Jde o zákonný nebo ekvitní vlastnický titul.

Freehold land societies. Anglické spolky zakladané za účelem co nejlevnějšího nákupu vlastních nemovitostí pro řemeslníky a dělníky, s cílem umožnit jejich majitelům volební právo v hrabství, kde se nemovitost nachází.

Free ice. Volný led. Volným ledem se někdy nazývá veškerý led na splavném toku, který není zahrnut do ledu, který si lze přivlastnit. Ten nepatří majitelům pobřežních pozemků a může si jej přivlastnit kdokoli, kdo je první. Hudson River Ice Co. v. Brady, 158 App. Div. 142, 142 N.Y.S. 819, 821.

Free law. V minulosti se tento termín používal v Anglii pro občanská práva svobodných občanů. Mohla propadnout po odsouzení za zradu a hanebný zločin.

Freeman. Plnoprávný občan, svobodný člověk. Člověk, který má všechna občanská a politická práva udělená lidu demokratickou vládou. V římském právu byl svobodným občanem ten, kdo se svobodným narodil nebo komu byla svoboda darována — protikladem byl otrok. Ve feudálním právu se tak označoval alodiální vlastník na rozdíl od vazala neboli feudálního nájemce (rovněž v koloniálním právu Pensylvánie). Ve starém anglickém právu se tak označovaly osoby, které nebyly nevolníky, tj. byly absolutními vlastníky nemovitostí bez pracovních služebností. Později se tento termín používal k označení obyvatel měst s hlasovacím právem nebo obyvatel statutárních měst se všemi občanskými právy.

Freeman's roll. Seznam svobodných obyvatel města. Nezaměňovat s Burgess Roll (v.t.). Tento termín se v raných koloniálních dobách používal v některých amerických koloniích.

Free men. Před dobytím Anglie Normany byl svobodným člověkem každý majitel menšího statku, který byl závislý na pánovi. Každý člověk, který nebyl pánem, musel mít pána, jinak se s ním zacházelo jako s člověkem, který si nezasluhuje práva svobodného občana. Svobodní lidé se lišili placením *wergild* (v.t.). Viz Homo liber.

Free on board (FOB). Vyplaceně na loď. Zkratka F.O.B. znamená, že prodávající dodá zkontrahované zboží na své náklady. Tyson v. Seaport Grain, Inc., Tex. Civ. App., 388 S.W.2d 731, 735. V cenových fakturách to znamená, že prodávající přebírá veškerou odpovědnost a náklady až do místa dodávky, včetně pojištění, dopravy atd. Viz Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 2-319.

Free port. Svobodný přístav. Část přístavu vyčleněná pro manipulaci se zahraničním zbožím bez celního odbavení. Viz také Foreign trade zone.

Free press. Svobodný tisk. Viz Freedom of press.

Free services. Ve feudálním a starém anglickém právu služebnosti, které byly svým charakterem vhodné pro svobodné občany nebo vojáky. Např. povinnost jít do války po boku pána, platit peněžní částky a pod.

Free shareholders. Nezavázaní podílníci. Nezavázaní podílníci stavebního a úvěrového sdružení jsou upisovatelé kapitálových akcií, kteří si nevzali od sdružení úvěr.

Free ships. V mezinárodním právu neutrální loď. Fráze „free ships shall make free goods“, která se často objevuje ve smlouvách, znamená, že i když zboží patří nepříteli, nebude konfiskováno, jestliže se nachází na neutrální lodi.

Free-socage. Viz Socage.

Free tenure. Držba s nepracovními služebnostmi (free services). Absolutní držba.

Free time. Doba, po kterou mohou zůstat vagon, automobil nebo loď nenaložené než se začne účtovat zdržné.

Free trade. Volný obchod. Svobodný import a export veškerého zboží bez speciálních cel a jiných omezení.

Free trade zone. Zóna volného obchodu. Viz Foreign trade zone.

Free warren. Viz Warren.

Freeze-out. Vytlačování. Postup uplatňovaný obyčejně v uzavřených korporacích, při němž se minoritním akcionářům nevyplatí finanční zisky korporace, s cílem přesvědčit je, aby likvidovali svou investici do korporace za podmínek, které jsou příznivé pro kontrolující akcionáře. Využití kontroly nad korporací, která patří většině akcionářů nebo představenstvu, k vytlačení menšinových akcionářů nebo k snížení síly jejich hlasů a nároků na jmění korporace na minimum. Implikuje záměr vnutit minoritním akcionářům takovou změnu, která není součástí jakéhokoliv podnikatelského cíle korporace. Gabhart v. Gabhart, Ind., 370 N.E.2d 345, 353. Viz také Squeeze-out.

Freight. Dopravné. Cena za dopravu zboží, která se platí přepravci. Rovněž náklad. Viz také Freight rate.

Dead freight. Částka, kterou musí zaplatit nájemce lodi, který nevyužije plně její dopravní kapacitu. Musí proto vyrovnat ztrátu, kterou utrpí majitel lodi nedostatečným vytížením.

Freight booking. Rezervace nákladní dopravy. Sjednání přepravy zboží předem. Viz Forwarding agent; Freight forwarder.

Freighter. Nájemce lodi. Nákladní loď. Dopravce. Ve francouzském právu se majiteli lodi říká „freteur“ a tomu, kdo si jí pronajme, se říká „affreteur“.

Freight forwarder. Dopravce. Osoba, která v rámci svého podnikání kompletuje menší zásilky do jedné partie a přebírá odpovědnost za jejich dopravu z místa přejímky do místa určení. Mercury Motor Express, Inc. v. Brinke, C. A. Fla., 475 F.2d 1086, 1090. Dopravci přijímají a kompletují menší zásilky než je vytížení vagonu, kamionu či lodě a zajišťují jejich dálkovou přepravu veřejnou dopravní společností. National Motor Freight Traffic Ass'n v. U.S., D.C.D.C., 253 F. Supp. 661, 663.

Freight mile. Miletuna. Přeprava jedné tuny nákladu na vzdálenost jedné mile.

Freight rate. Dopravní tarif. Dopravné, které vychází z počtu přepravovaných zásilek, nebo z jejich váhy, nebo ze vzdálenosti, nebo z hodnoty zboží, nebo z kombinace výše uvedených faktorů.

Freight then pending. Tehdy platné dopravné. Výdělek z plavby. The C. F. Coughlin, D.C.N.Y., 25 F. Supp. 649, 650.

Frenchman. V minulosti se tak v anglickém právu říkalo všem cizincům.

French pool. Systém sázení na dostizích, dnes známý pod názvem „pari mutuel“ (v.t.).

Friendlesman. Sasky. Psanec. Nazýval se tak proto, že v důsledku jeho právního postavení mu byla odepřena veškerá pomoc přátel.

Friendwite. Ve starém anglickém právu pokuta tomu, kdo přechovával přítele postaveného mimo zákon.

Freneticus. Ve starém anglickém právu šílenec, blázen.

Freoborgh. Vzájemné ručení. Viz Frank—pledge.

Freoling. (sasky *freoh* — svobodný, *ling* — rod). Člověk narozený jako svobodný. Viz Frilingi.

Frequent. v. Často navštěvovat.

Frequenter. Osoba, která není zaměstnancem, a která může vcházet a pobývat na cizím pracovišti za takových okolností, které z něj nedělají vetfelce či narušitele. Zaměstnanec externího dodavatele, který pracuje v prostorech objednavatele, je „frequenter“. Young v. Anaconda Am. Brass Co., 43 Wis.2d 36, 168 N.W.2d 112, 117.

Frequentia actus multum operatur. Časté opakování činu má právní účinek. Neustálým opakováním se tvoří právo.

Frere. Fr. Bratr. *Frere eyne* — starší bratr. *Frere puisne* — mladší bratr.

Fresca. Ve starých spisech sladká voda, dešťová voda nebo pramenitá voda.

Fresh. Nový, nedávný.

Fresh complaint rule. Zásada bezodkladné stížnosti. Tato zásada říká, že při některých sexuálních útocích lze připustit důkaz o hodnověrnosti oběti, jestliže si oběť stěžovala na trestný čin v přiměřené době po činu osobě, na kterou se obvykle obrací o pomoc nebo radu. State v. Tirone, 64 N.J. 222, 314 A.2d 601.

Fresh disseisin. Protiprávní zbavení držby v nedávné době. Ve starém common law byl člověk zbavený držby oprávněně vynutit si právo silou a vypuzením pachatele, aniž by se uchýlil k soudům, ovšem za podmínky, že tak učinil bezodkladně, ještě když bylo zbavení držby „čerstvé“ (*flagrante disseisina*).

Freshet. Záplava. Vystoupení řeky z břehů v důsledku dešťů nebo tání sněhu. Povodeň.

Fresh fine. Ve starém anglickém právu peněžité trest, který byl vyměřen v uplynulém roce.

Fresh pursuit. Horké pronásledování. Označuje z common law vyplývající právo policisty překročit hranice jurisdikce s cílem zatknout zločince. Carson v. Pape, 15 Wis.2d 300, 112 N.W. 2d 693, 697. Některé státy přijaly Jednotný zákon o exterritoriálním zatýkání při horkém pronásledování (Uniform Extra-Territorial Arrest on Fresh Pursuit). Tento zákon v zásadě povoluje policistovi vstoupit na území státu, kde platí podobný zákon, jestliže pronásleduje zločince okamžitě po spáchání činu, s cílem zatknout ho za zločin spáchaný ve státě pronásledujícího policisty. Tento policista má stejnou pravomoc zatýkat a zadržovat, jakou mají policisté státu, na jehož území vstoupil. Tímto termínem se rovněž označuje doktrína ze 4. Dodatku, která povoluje prohlídky a zatčení bez soudního příkazu, jestliže policista pronásleduje prchajícího podezřelého do chráněných oblastí. Osoba, které byl ukraden majetek, může použít přiměřenou sílu k jeho znovunabytí, jestliže ji použije hned po odcizení. Někdy se mu říká i „hot pursuit“.

Fresh start adjustment. Úprava nového začátku. U osob, které zemřely po r. 1976, se obvykle základ jejich daně z příjmu převádí na dědice. Úprava „nového začátku“ ovšem umožňuje přidat k daňovému základu zhodnocení majetku, k němuž došlo od získání majetku zůstavitelem a do 31. prosince 1976. Úprava nového začátku je povolena jen pro účely zjištění nahromaděné daně z příjmu po posledním naložení s majetkem ze strany dědiců. Daňový zákoník (Internal Revenue Code) § 1023.

Fresh suit. Ve starém anglickém právu okamžitě pronásledování prchajícího zloděje. „Současné a opravdové pronásledování lupiče, které se nezastaví před dopadem“.

Fret. Fr. Ve francouzském námořním právu „náklad“.

Fréter. Fr. Ve francouzském námořním právu naložit loď, pronajmout loď.

Fréteur. Fr. Ve francouzském námořním právu „dopravce“. Majitel lodí, který ji pronajme obchodníkovi.

Fretum, frectum. Ve starém anglickém právu lodní náklad. Dopravné.

Fretum. Lat. Mořská úžina.

Friars. Řád žebavých mnichů, který měl čtyři hlavní odnože: 1) minorité neboli františkáni (Grey Friars), 2) augustiniáni, 3) dominikáni (Black Friars), 4) karmelitě (White Friars).

Friburgh. (Rovněž Frithborg, Frithborgh, Friborg, Froborg, Freoburgh) (sasky). Druh vzájemného ručení, v němž páni ručili jeden za druhého a za služebnictvo.

Fribusculum. V římském právu dočasná odluka manžela a manželky způsobená hádkou nebo odcizením, nikoli však rozvod, protože neexistuje úmysl ukončit manželství.

Fridborg, frithborg. Vzájemné ručení za dodržování pořádku.

Fridhburgus. Ve starém anglickém právu šlo o druh vzájemného ručení, při němž páni odpovídali za jednání služebnictva a závislých osob.

Friend. Přítel. Ned v. Robinson, 181 Okl. 507, 74 P.2d 1156. Stupeň náklonnosti a přátelství může být od velice blízkého až po víceméně náhodné. United States

Trust Co. of Newark v. Montclair Trust Co., 133 N. J. Eq. 579, 33 A.2d 901, 903. Osoba, která vyhledává společnost jiné osoby a snaží se o její dobro, cítí k ní náklonnost nebo úctu nebo jejíž společnost či osobnost jsou jí příjemné. Důvěrná nebo intimní známost. Sioux Associates, Inc. v. Iowa Liquor Control Commission, 257 Iowa 308, 132 N.W.2d 421, 426. Viz také Next friend.

Friendless man. Člověk bez přátel. Ve starém anglickém právu psanec, vyhnanec, člověk postavený mimo zákon. Říkalo se mu tak proto, že mu byla odepřena jakákoli pomoc přátel.

Friendly fire. Příjemný oheň. Oheň na místě, kde má hořet, třebaže z toho mohou vzniknout škody. Progress Laundry & Cleaning Co. v. Reciprocal Exchange, Tex. Civ. App., 109 S.W.2d 226, 227.

Friendly societies. Svépomocné spolky. V anglickém právu jsou to spolky financované příspěvky svých členů, jejichž cílem je podpora členů, jejich manželek, dětí, příbuzných a dalších jmenovaných osob v nemoci, dětství, stáří, vdovství atd. Zákony upravující činnost těchto spolků shrnul a novelizoval zákon St. 38 & 39 Vict., c. 60.

Friendly suit. Přátelská žaloba. Žaloba, kterou podá věřitel proti exekutorovi nebo správci zabavovaného majetku, a která je ve skutečnosti žalobou, kterou podá exekutor sám na sebe jménem věřitele, aby přinutil věřitele souhlasit s rovným rozdělením jmění. Rovněž žaloba podaná po dohodě stran, s cílem získat názor soudu na spornou otázku, která je zajímavá. Viz také Amicable action; Declaratory judgment. Srovnej Adversary proceeding.

Friend of the court. Viz Amicus curiae.

Frilingi. Svobodné osoby, které se takovými narodily. Střední třída v saské společnosti. Viz Freoling.

Fringe benefits. Mimoplatové výhody. Jsou to např. pojistné placené zaměstnavatelem, rekreační zařízení, nemocenská, plány podílu na zisku, placená dovolená a svátky atd. Poskytují se nad rámec mzdy a jsou zakotveny v kolektivních smlouvách. Viz také Cafeteria plan; Pension plan; Perquisites.

Frisk. Prohmatání. Prohledání poklepáváním po svrchním oděvu osoby, s cílem zjistit dotykem, zda u sebe nenosí ukrytou zbraň. People v. Francis, 1 Dept., 108 A.D.2d 322, 489 N.Y.S.2d 166. Zběžné prošacování podezřelého policií, se záměrem odhalit zbraň, a s cílem zajistit bezpečnost policistů a poblíž stojících osob, nikoli prohlídka namířená na odhalení zakázaných předmětů či jiných důkazů, které pak bude možno použít u soudu. Rozsah prohmatání omezily soudy natolik, že nejde o kompletní prohlídku. Při zjišťování, zda měl policista právo prohmatat osobu, je třeba zvážit dvě věci. Jedna souvisí s tím, zda měl policista dostatečně silně podezření domnívat se, že prohmatávaná osoba je ozbrojena a nebezpečná, a druhá souvisí s tím, zda se policista nacházel v přítomnosti prohmatávané osoby oprávněně a zda by byl v nebezpečí, kdyby tato osoba byla ozbrojena. Terry v. Ohio, 392 U.S. 1, 88 S. Ct. 1868, 20 L. Ed.2d 889. Viz také Stop and frisk.

Frith. Sasky. Klid, bezpečnost nebo ochrana. Toto slovo se objevuje v mnoha slovních spojeních anglosaského práva.

Frithborg. Vzájemné ručení.

Frithbote. Zaplacení peněžitého trestu za výtržnost.

Frithbreach. Výtržnost.

Frithgar. Jubilejní rok. Rok míru a klidu.

Frithgilda. Cechovní dům. Společnost nebo bratrstvo pro zachování míru a klidu. Rovněž pokuta za výtržnost.

Frithman. Člen spolku nebo bratrstva.

Frithsocne. Soudní příslušnost ve věcech porušování veřejného pořádku. Výsada udržovat veřejný pořádek. Píše se rovněž jako *frithsoken*.

Frithsplot. Kus půdy kolem posvátného stromu, skály nebo studny, kam se jako do útočiště mohli uchýlovat zločinci.

Frithstool. Stolec míru. Stolec nebo židle v kostele, která byla azylem pro ty, kdo se k ní dostali.

Frivolous. Nedůležitý, lehkovážný, povrchní, neopodstatněný, neodůvodněný. Žaloba či obrana je neopodstatněná, když je zjevně nedostatečná a nevyvrací věcná tvrzení protistrany a pravděpodobně se podává jen proto, aby zmátla oponenta. Žaloba či obrana je neopodstatněná, když ten, kdo ji uvádí, nemůže předložit žádný rozumný argument založený na důkazech nebo na právu, kterým by svou žalobu či obhajobu zdůvodnil. Liebowitz v. Aimexco Inc., Colo. App., 701 P.2d 140, 142. Podle federálních i státních pravidel civilního řízení lze naříditi doplnění neodůvodněných žalob nebo je lze odmítnout.

Frivolous action. Bezodůvodný právní spor s malou nadějí na úspěch. Často se podává jen za účelem šikovního žalované strany. Viz Failure to state cause of action.

Frivolous appeal. Neodůvodněné odvolání. Odvolání, které neobsahuje žalovatelnou otázku, které nemá meritorní opodstatnění a má jen malou naději na úspěch. Brooks v. General Motors Assembly Division, Mo. App., 527 S.W.2d 50, 53. Jestliže federální odvolací soud dojde k závěru, že odvolání je neopodstatněné či neodůvodněné, může uložit navrhovateli náhradu škod a soudních výloh až do výše jejich dvojnásobku. Fed. prav. odv. řiz. 38 (Fed. R. App. P.).

From. Od, z. Časová a místní předložka, označující počátek něčeho, např. cestoval z New Yorku do Chicaga. Silva v. MacAuley, 135 Cal. App. 249, 26 P.2d 887. Rovněž ve smyslu jeden „z“ několika. Předložky „from“ a „after“ nemají absolutní a neměnný význam a v každém případě je třeba použít rozšiřující či zužující výklad podle toho, s jakým záměrem byly použity. Acme Life Ins. Co. v. White, Tex. Civ. App., 99 S.W.2d 1059, 1060. Ve smlouvách mohou mít předložky „from“, „a“, „to“ (od, do) takový význam, jaký lze zdůvodnit konkrétními okolnostmi. Woodruff v. Adams, 134 Cal. App. 490, 25 P.2d 529.

From one place to another. Z místa na místo. Z prostor ve vlastnictví jedné osoby do prostor ve vlastnictví jiné osoby.

From person. Při loupeži to znamená, že věc je odcizena jak v přítomnosti napadnuté osoby, tak přímo z těla olupované osoby.

From, through or under. Termín označuje původ nebo postupování majetku a pokud nebyl vlastnický titul odvozen z převodu od substitučního dědice, nelze použít zákon, který by bránil svědectví.

From time to time. Čas od času, průběžně, tu a tam. Viz From.

Front. Přední strana, jako opak zadní strany. Fronta budovy. Budova má průčelí na všech stranách, i když se tento výraz používá jen pro tu stranu, kde je vchod. In re McInerney, 47 Wyo. 258, 34 P.2d 35, 43. V souvislosti s prázdnou stavební parcelou jde o tu stranu parcely, kam bude dům po postavení obrácen, a jelikož je obvyklé, že domy mívají vchod do ulice, obecně se pod průčelím nebo přední stranou chápe právě tato strana parcely.

Frontage. Délka fronty budovy. Přímá délka stavby podél ulice, silnice, řeky nebo jezera. Délka fronty podél cesty nebo silnice. Tzses v. Barbahenn, 125 N.J.L. 643, 17 A.2d 539, 540. Hranice nemovitosti na veřejné silnici. Jagendorf v. City of Memphis, Tenn., 520 S.W.2d 333, 335. Prostor pro stavbu, do něhož nepatří křižovatka, chodník nebo okrasná plocha mezi chodníkem a vozovkou. Náklady na místní zvelebení, které provádí městská správa (např. dláždění, obrubníky a kanalizace), se vyměřují majitelům přilehlých pozemků proporcionálně podle délky fronty jejich stavebních parcel, čemuž se říká výměr podle délky fronty (frontage assessment).

Front foot. Metoda, která se používá při vyměřování příslušných nákladů na zvelebení veřejných prostranství, např. na chodníky, obrubníky, kanalizaci, silnice atd. Synonymem je „abutting foot“ (dotýkající se spodek budov). Viz také Frontage.

Frontier. Pohraničí. V mezinárodní právu jde o tu část území státu, která se rozprostírá podél hranic s jinou zemí. Hranice mezi dvěma zeměmi. Nejde jen o samotnou hraniční čáru, ale i o přesně nedefinovaný pruh země podél hranice.

Fronting and abutting. V závislosti od kontextu znamená „fronting“ často totéž co abutting, adjoining nebo bordering on (sousedit, přiléhat k sobě). Rombauer v. Compton Heights Christian Church, 328 Mo. 1, 40 S.W.2d 545, 551. Zákony upravující hodnocení úprav veřejných prostranství používají tyto termíny pro pozemky, mezi nimiž a vylepšením není další půda.

Front wages. Mzdové vyrovnání. Druh mzdy, která se vyplácí oběti pracovní diskriminace, aniž by se krátily mzdy ostatních zaměstnanců, a to až do doby, kdy oběť dosáhne takovou úroveň mzdy, kterou by měla, kdyby nedošlo k nezákonné diskriminaci. Viz také Back pay award.

Frozen account. Zmrazený účet. Účet, na němž není dovolen žádný pohyb až do doby, kdy se zruší nařízení soudu.

Frozen assets. Zmrazená aktiva. Aktiva podniku, která nelze snadno prodat bez poškození kapitálové struktury. Opakem jsou likvidní aktiva, která lze snadno přeměnit na hotovost.

Frozen deposits. Zmrazené vklady. Bankovní vklady, které nelze čerpat, např. kvůli platební neschopnosti banky. Daňoví poplatníci nejsou povinni přiznávat úroky ze zmrazených vkladů.

Fructuarius. Lat. Poživatel. V římském právu ten, kdo měl usufruct, tj. ten, kdo užíval plody, zisky např., z půdy nebo zvířat. Bracton tak označuje nájemce nebo toho, kdo obdělává půdu, nebo toho, kdo má půdu v držbě *ad firmam* pro zemědělské účely.

Fructus. Lat. V římském právu, plody, výtěžky, zisky, příjmy. Právo na plody z věcí, které patří jinému. Náhrada, kterou majitel dostává za to, že povolí jinému užívat věc, např. ve formě renty, úroku, nebo podílu na zisku.

Fructus augent haereditatem. Plody rozmnožují po-zůstalost.

Fructus civiles. Veškeré důchody a odměny, které uznává zákon. Zahrnuje renty a příjmy z nemovitostí, výnosy z pronajatých pozemků a anuity.

Fructus fundi. Plody země.

Fructus industriales. Plody práce. Ty plody z věci, které jsou vyprodukovány prací (např. úroda), na rozdíl od plodů, které vyprodukuje sama příroda. V common law se tak říká úrodě. Každoroční úroda, která se získává díky celoroční práci. Zahrnuje ty rostliny, které je třeba sít každým rokem a poté obdělávat, jako např. pšenice, kukuřice a zelenina. Key v. Loder, D. C. Mun. App., 182 A.2d 60, 61.

Fructus legis. Plody zákona, tj. výkon rozsudku.

Fructus naturales. Přirozené plody. Produkty, které jsou výsledkem působení samotné přírody, jako je vlna, kovy, mléko a mláďata zvířat. Zahrnuje rostliny se stálými kořeny jako jsou stromy, křoviny a tráva. Key v. Loder, D. C. Mun. App., 182 A.2d 60, 61.

Fructus pecudum. Plody stáda, mláďata.

Fructus pendentes. Plody visící, dosud neoddělené od plodonosné věci. Jsou součástí věci.

Fructus pendentes pars fundi videntur. Visící plody jsou součástí půdy.

Fructus perceptos villae non esse constat. Sebrané plody tvoří součást hospodářství.

Fructus rei alienae. Plody cizí věci, cizího majetku.

Fructus separati. Plody oddělené od plodonosné věci.

Fructus stantes. Plody stojící, dosud neoddělené od stopky.

Fruges. V římském právu plodiny, plody, užitky, tj. produkce vinic, ležícího dřeva, křídových a kamenných lomů atd. Obiloviny a zelenina. V užším smyslu všechno jedlé, co roste.

Fruit. Plod. Plod stromu nebo rostliny, který obsahuje semeno nebo se používá k jídlu. Jedlá rozmnožovací část semenných rostlin. Výsledek nebo následek nějakého činu.

Civil fruits. Výnos z věci (*fructus civiles*) na základě právního vztahu, např. renta, důchod z nemovitosti, úrok ze zapůjčených peněz a anuity. Renty a důchody z nemovitostí.

Fruit fallen. Ve starém anglickém právu „plody spadlé“ neboli plody oddělené od plodonosné věci, které se mohly užívat samostatně. Tedy právo jmenovat do benefícia se stává „fruit fallen“ z církevního úřadu, když se beneficium uvolní.

Natural fruits. V římském právu přirozené a pravidelné užitky či plody země, ovocných stromů, vinné révy atd., které jsou jedlé nebo jinak užitečné, nebo které slouží k reprodukci svého druhu. Tento termín slouží k odlišení od „artificial fruits“, které lze metaforicky či analogicky připodobnit k plodům země. Příkladem „umělých plodů“ je úrok z půjčky.

Fruit and the tree doctrine. Doktrína stromu a plodu. Soudy rozhodly, že fyzická osoba, která má příjem ze svého majetku nebo služeb, nesmí převádět tento příjem na jinou osobu, s cílem vyhnout se placení daní. Otec například nemůže převést své příjmy z provizí na syna a vyhnout se tak dani z příjmu.

Fruit of poisonous tree doctrine. Doktrína ovoce otráveného stromu. Důkazy získané z nezákonné prohlídky nebo výslechu se nesmí použít proti obviněnému, protože jsou „zkažené“, třebaže znalost skutečností získaná nezávisle na „zkažené“ prohlídce je u soudu přípustná. Wong Sun v. U.S., 371 U.S. 471, 83 S. Ct. 407, 9 L. Ed.2d 441. Doktrína má ten účinek, že nezákonná prohlídka kazí nejen důkazy získané při prohlídce, ale i důkazy odhalené v procesu zahájeném neoprávněnou prohlídkou. Doktrína se obecně uplatňuje na případy, v nichž došlo k prohlídkám v rozporu s ochranou proti nezákonným prohlídkám a konfiskacím ze 4. Dodatku k Ústavě, může se ovšem aplikovat i na prohlídky, které jsou v rozporu s psaným právem. Duncan v. State, 278 Ala. 145, 176 So.2d 840, 865. Viz Exclusionary rule.

Fruits of crime. Plody zločinu, kořist. V důkazním právu jsou to věcné předměty získané prostřednictvím a v důsledku spáchání trestného činu, které jsou někdy předmětem trestného činu. Viz také Fruit of poisonous tree doctrine.

Frumenta quae sata sunt solo cedere intelliguntur. Zaseté obilí se považuje za součást půdy.

Fruementum. V římském právu obilí. To, co vyrostlo za rok.

Frumgyld. Sasky. První splátka příbuzným jako náhrada za vraždu.

Frumstoll. V saském právu hlavní sídlo úřadu.

Frusca terra. Ve starých spisech neobdělávaná půda.

Frustrura. Orba.

Frustra. Lat. Zbytečně, Marně, nadarmo, bez účinku. Bez příčiny nebo důvodu, bezdůvodně. Chybně, mylně.

Frustra agit qui iudicium prosequi nequit cum effectu. Zbytečně žaluje ten, kdo nemůže užívat plody rozsudku vynesenoého v jeho prospěch.

Frustra [vana] est potentia quae nunquam venit in actum. Zbytečná je moc, která se nikdy neuplatní.

Frustra expectatur eventus cujus effectus nullus sequitur. Zbytečně se očekává událost, z níž nic nevyplyne.

Frustra feruntur leges nisi subditis et obedientibus. Zbytečné jsou všechny zákony kromě těch, které se dodržují.

Frustra fit per plura, quod fieri potest per pauciora. Zbytečné je použití více prostředků k uskutečnění věci, než je nezbytné. Když se dá něco udělat s málem, je zbytečné používat mnoho.

Frustra legis auxilium invocatur [quaerit] qui in legem committit. Zbytečně se dovolává pomoci zákona ten, kdo ho sám porušuje.

Frustra petis quod mox es restitutus. Zbytečně požadujete to, co musíte okamžitě vrátit.

Frustra petis quod statim alteri reddere cogaris. Zbytečně požadujete to, co možná budete muset okamžitě vrátit jinému.

Frustra probatur quod probatum non relevat. Marné je dokazování, když dokazování nepomáhá.

Frustration of contract. Maření smlouvy. Tato doktrína obecně říká, že když je k plnění smluvního závazku nezbytná existence konkrétní věci (což vyplývá z povahy smlouvy nebo z dohody stran), povinnost splnit zá-

vazek neexistuje, jestliže v době, kdy se má plnit, neexistuje tato věc. Glidden Co. v. Hellenic Lines, Limited, C.A.N.Y., 275 F.2d 253, 255. Viz Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 2-615. Viz také Commercial impracticability; Impossibility.

Frustration of purpose doctrine. Doktrína zmařené- ho účelu (záměru). Soudní doktrína, podle níž je smluvní strana osvobozena od plnění své povinnosti, když již neexistuje objektivní smysl plnění (z důvodů mimo kontrolu této strany). Tato doktrína omlouvá v některých případech zavázanou stranu, když byly cíle a smysl smlouvy zmařeny okolnostmi, které nastaly po sepsání dohody a neplnění se podle této zásady omlouvá, i když mu v cestě nestojí žádná překážka. Hess v. Domouchel Paper Co., 154 Conn. 343, 225 A.2d 797, 801.

Frustrum terrae. Pozemek ležící osaměle.

Frymith. Ve starém anglickém právu poskytnutí útulku a občerstvení.

Frythe. Sasky. Ve starém anglickém právu palouček, louka v lese. Mořská úžina nebo záliv.

F.Supp. Federal Supplement. Federální dodatek. Část sbírky soudních rozhodnutí (National Reporter System), obsahující případy rozhodnuté u federálních distriktních soudů a u Federálního soudu pro mezinárodní obchod. Viz Federal Supplement.

F.T.C. Federal Trade Commission. Federální komise pro obchod.

Fuage, fouage, or feuage. Daň z krbu nebo ohniště. Edward III. vyměřil daň ve výši jednoho šilinku za každý krb v Akvitánském vévodství.

Fuer. Ve starém anglickém právu útěk. Existovaly dva druhy útěku: 1) *Fuer in fait* neboli *in facto* (faktický útěk), kdy osoba utekla zjevně a osobně, 2) *fuer in ley* neboli *in lege* (právní útěk), kdy se osoba na předvolání nedostavila k hrabskému soudu, což se právně vykládalo jako útěk.

Fuero. Ve španělském právu zákon, zákoník. Obecná zvyklost v určitém kraji, která má sílu zákona. *Ir contra fuero* – porušit zavedenou zvyklost. Poskytnutí výsad a práv. *Conceder fueros* – poskytnout výjimku. Zakládající listina města. Rovněž pod názvem *cartas pueblas*. Akt darování něčeho jednotlivci, církvi nebo klášteru za určitých podmínek. Vyhláška magistrátu o daních, pokutách atd. Panovnické výsady udělené městu. Místo, kde se vykonává spravedlnost. Soud. Soudní pravomoc, např. *fuero ecclesiastico*, *fuero militar*.

Fuero de castilla. Zákony a obyčej, kterými se řídili Kastilci.

Fuero de correos y caminos. Speciální soudní tribunál, který projednával všechny věci, týkající se pošt a cest.

Fuero de guerra. Speciální tribunál pro věci příslušníků armády.

Fuero de marina. Speciální tribunál pro věci námořnictva a osob zaměstnaných u námořnictva.

Fuero municipal. Soubor zákonů darovaný městu pro účely správy a provádění spravedlnosti.

Fuero viejo. Název sbírky španělského práva pocházející z roku 992.

Fugacia. Lov, hon.

Fugam fecit. Lat. Utekl. Ve starém anglickém právu to znamenalo, že osoba obviněná ze zrady nebo zločinu utekla. Mělo to za následek absolutní propadnutí věci a výtěžků z pozemků utečence až do doby, kdy byl omilostěn nebo prohlášen za nevinného.

Fugator. Ve starém anglickém právu právo lovit. Řidič. *Fugatores carrucarum* – řidiči nákladních povozů.

Fugitation. Když provinilec nedbá předvolání k soudu, vynese proti němu soud trest „fugitation“ (od fuga – útěk, fugitivus – uprchlý), který zahrnoval propadnutí jeho movitého i nemovitého majetku ve prospěch Koruny.

Fugitive. Uprchlík, utečenec, V trestním právu se používá k označení osoby, která prchá, ukrývá se a vyhýbá se zatčení, stíhání či uvěznění. Viz Extradiction; Fugitive from justice; Rendition.

Fugitive Felon Act. Zákon o prchajících zločincích, nebo zákon o zločinu útěku. Federální zákon, který prohlašuje za zločin útěk za hranice státu, s cílem vyhnout se stíhání nebo vazbě za spáchání státního zločinu či za jeho pokus, nebo s cílem vyhnout se výpovědi ve věci státního zločinu. 18 U.S.C.A. § 1073. Viz Extradiction.

Fugitive from justice. Osoba prchající před spravedlností. Osoba, která spáchala trestný čin a uteče z jurisdikce místně příslušného soudu nebo odejde z místa svého obvyklého bydliště a skrývá se v rámci daného soudního distriktu. Osoba, která spáchala nebo je obviněna ze spáchání trestného činu v jednom státě, a která je dopadena v jiném státě. King v. Noe, 244 S.C. 344, 137 S.E.2d 102, 103. Viz 18 U.S.C.A. 1073, 1074. Viz také Extradiction; Harbor; Rendition.

Fugitive's goods. Věci uprchlíka. Podle starého anglického práva nebyly konfiskovány věci prchajícího zločince jako *bona fugitivorum* až do doby, kdy nebylo protokolárně zjištěno, že uprchl.

Fugitive slave law. Zákon o uprchlých otrocích. Zákon, které Kongres přijal v r. 1793 a 1850 (před zrušením otroctví), a které stanovily povinnost vydání a deportace otroků, kteří utekli svým pánům na území jiného, obvykle „neotrokářského“ státu.

Fugitivus. V římském právu uprchlý otrok.

Fugue. Doba, na kterou si osoba nepamatuje v důsledku ztráty paměti, i když jinak se chová téměř normálně. Viz Automatism.

Full. Plný, oplývající, přeplněný, dostatečný, úplný, kompletní a podrobný. Plný, tj. bez volného místa. Dostatečný, perfektní, dokonalý, nic nepostrádající co do kvality.

Full age. Plnoletost, dospělost.

Full answer. V soudním řízení jde o plnou a meritorní odpověď, nepostrádající žádnou podstatnou náležitost. Frizell v. Northern Trust Co. of Chicago, Ill., 144 Kan. 481, 61 P.2d 1344, 1345, 1346.

Full blood. Plnokrevný, čistokrevný. Tzv. čistokrevný příbuzenský vztah (full blood, whole blood nebo entire blood) se odvozuje z obou rodičů, ne jen z jednoho předka.

Full cash value. Pro účely zdaňování majetku to znamená „tržní cena“. Cenový odhad provedený pomocí standardních metod. Cladwell v. Department of Revenue, App., 122 Ariz. 45, 596 P.2d 45, 47. Viz Fair market value.

Full copy. V ekvitním procesu jde o úplný nezkrácený přepis směny či podání, se všemi indosacemi a přílohami.

Full court. Soudní tribunál *en banc*. Řádný soud se všemi přítomnými soudci. Soudní senát s plným počtem přítomných soudců, na rozdíl od senátu, jemuž chybí kvorum. *Textile Mills Securities Corporation v. Commissioner of Internal Revenue*, 314 U.S. 326, 62 S. Ct. 272, 277, 86 L. Ed. 249. *Viz En banc*.

Full cousin. Vlastní bratranec nebo sestřenice. Syn nebo dcera vlastního strýce nebo tety.

Full covenants. *Viz* Covenant.

Full coverage. Plné krytí. Druh pojištění, které kryje všechny ztráty do celkové výše pojištění bez spoluúčasti či jiných odčitatelných položek.

Full crew laws. Zákony o kompletní posádce. Zákony, které stanovují počet železničních zaměstnanců potřebných k řízení vlaků.

Full defense. Formulace z obhajoby v common law pronesená nezkráceně: „A řečený C.D. prostřednictvím svého obhájce E.F. přichází a hájí se před zlem, újmou, poškozením a vším dalším a říká, že...“ Tato formulace již podle federálních a státních pravidel civilního řízení není povinná.

Full disclosure. Úplné odhalení. Tento termín se používá v mnoha právních kontextech, např. fiduciář, který provede transakci ve vlastní prospěch je povinen úplně odhalit podrobnosti této transakce. V zákoně o spotřebitelských úvěrech jde o povinnost odhalit všechny podrobnosti transakce spotřebiteli (viz např. federální a státní zákony Truth-in-Lending). Rovněž federální volební zákony stanoví povinnost kandidátů poskytnout veškeré informace o rozsahu a zdrojích dotací na jejich volební kampaň. *Viz také* Compulsory disclosure; Disclosure.

Full faith and credit clause. Ustanovení ústavy USA (čl. IV, par. 1), který stanoví povinnost států uznávat legislativní akty, soudní protokoly a soudní rozhodnutí jiných států USA. Existují i výjimky, z nichž nejdůležitější se týká toho, že stát nemusí uznávat rozsudek o rozvodu vydaný ve státě, kde neměl ani jeden z manželů bydliště. Tato doktrína znamená, že stát musí respektovat rozhodnutí soudu jiného státu stejně jako musí respektovat rozsudky vlastních soudů. *Morphet v. Morphet*, 263 Or. 311, 502 P.2d 255, 260. Zapsaný rozsudek musí mít v jiných státech stejnou právní sílu a závaznost, jakou má ve státě, v němž byl vyneseno. *Pennsylvania Fire Ins. Co. of Philadelphia v. Gold Issue Min & Mill Co.*, 243 U.S. 93, 37 S. Ct. 344, 61 L. Ed. 610. *Viz také* Comity; Fautleroy doctrine.

Full hearing. Úplné slyšení. Zahrnuje nejenom právo předkládat důkazy, ale i přiměřenou příležitost poznat nároky protistrany a vyhovět jim. *Morgan v. U.S.*, 304 U.S. 1, 773, 776, 777, 82 L. Ed. 1129. Slyšení, při němž se všem stranám poskytne dostatečná příležitost prokázat pomocí argumentů a důkazů vhodnost či nevhodnost úkonů, které se po nich požadují, z hlediska práva a spravedlnosti. *Akrion, C & Y. Ry. Co. v. U.S.*, 261 U.S. 184, 43 S. Ct. 270, 67 L. Ed. 605.

Full indorsement. *Viz* Indorsement.

Full jurisdiction. Bezvýhradná jurisdikce soudu, pokud jde o danou věc nebo druh žaloby. *Viz* Jurisdiction.

Full life. Faktický a právní život. *Viz* In full life.

Full name. Celé jméno. Jméno, příjmení a třetí jméno osoby, případně jméno, iniciály a příjmení. Může označovat i jméno, pod nímž je osoba známá ve své komunitě.

Full-paid stock. Plně splacená akcie. Akcie, za kterou již společnost nemůže požadovat další platbu.

Full powers. Plná moc. Pověření. Dokument vydaný vládou, který zplnomocňuje diplomatického zástupce, aby něco projednal či provedl ve spolupráci s cizí vládou.

Full proof. Dokonalý důkaz. V kontinentálním právu důkaz pomocí dvou svědků nebo veřejné listiny. Důkaz, který vyloučí přiměřené pochybnosti poroty v otázkách skutkové podstaty a pravdy ve sporné otázce. *Viz* Prima facie; Proof.

Full right. Absolutní, neomezené, bezvadné právo. Když se sejde bezvadný vlastnický titul s faktickou držbou.

Full settlement. Plné vypořádání. Vzájemný odpočet všech závazků stran z minulosti. *Hickox v. Hickox*, Tex. Civ. App., 151 S.W.2d 913, 918.

Full value. *Viz* Fair market value.

Fully administered. Kompletně vyřízený. Anglický ekvivalent latinské fráze „*plene administravit*“, což je vyhlášení správce o tom, že kompletně a v souladu se zákonem vyřídil celé dědictví, a že nezůstalo nic, čím by bylo možno uspokojit nové nároky.

Fumage. Ve starém anglickém právu totéž co *fuage* neboli daň z ohniště. 1 Bl. Comm. 324. *Viz* Fuage.

Function. Funkce. Slovo je odvozeno od latinského *functus*, což je přičestí minulé od slovesa „*fungor*“ – provádět, uskutečnit, vykonávat. Činnost příslušná pro nějaký podnik nebo profesi. *Rosenblum v. Anglim*, D. C. Cal., 43 F. Supp. 889, 892. Úřad, plnění vymezených úkolů pomocí správných prostředků. Zastávání úřadu. Úředník plní svou funkci plněním svých povinností. Činnost a povinnosti magistrátu. *Bean v. City of Knoxville*, 180 Tenn. 448, 175 S.W.2d 954, 955.

Functional depreciation. Odpis funkčně zastaralého prostředku. Je výsledkem nezbytného nahrazení zařízení ještě před jeho opotřebením, jelikož bylo vynalezeno lepší zařízení, které poskytuje efektivnější a uspokojivější služby. *Viz* Functional obsolescence.

Functional discount. Funkční sleva. Nastává, když dodavatel účtuje různé ceny nakupujícím na různých stupních distribučního řetězce, tj. když se vyšší cena účtuje nakupujícímu, který v distribučním řetězci stojí dále od dodavatele, např. maloobchodníkovi se účtuje vyšší cena než velkoobchodníkovi. Tento postup povoluje *Robinson-Patman Act*. *FLM Collision Parts, Inc. v. Ford Motor Co.*, D.C.N.Y., 406 F. Supp. 224, 234.

Functional disease. Funkční porucha. Nemoc, která brání řádnému výkonu speciálních funkcí nějakého tělesného orgánu bez anatomické vady či abnormality v samotném orgánu. Liší se od organické poruchy, která je důsledkem zranění, úrazu nebo špatně vyvinutého orgánu.

Functionality. Funkčnost. Doktrína v zákoně o obchodních známkách, který chrání tvar, konfiguraci nebo uspořádání barev jen když jsou nefunkční. Funkčnost je, když design nebo barva vynikají natolik, že poskytnutí výlučných práv pro prvního uživatele by bránilo volné konkurenci.

Functional obsolescence. Funkční zastaralost. Potřeba nahradit zařízení kvůli tomu, že struktura zařízení zastarala a stala se neefektivní v důsledku nového vývoje od doby, kdy bylo zařízení vyrobeno. Ztráta hodnoty v důsledku inherentních nedostatků věci. *Fisher-New Center Co. v. Michigan State Tax Commission*, 380 Mich. 340, 157 N.W.2d 271, 279. Pokud jde o ocenění věci pro účely danění, jedná se o ztrátu hodnoty vzniklou neschopností nebo nemožností poskytovat kompletní služby a zahrnuje jakoukoli ztrátu hodnoty z titulu nedostatků či nežádoucích vlastností věci samotné, přičemž se jedná o ztrátu užitečnosti a o funkční nezpůsobilost vinou neadekvátního designu a nedostatků věci. *Piazza v. Town Assessor of Town of Porter*, 16 A.D.2d 863, 228 N.Y.S.2d 397, 398.

Functionary. Funkcionář. Státní úředník nebo zaměstnanec. Někdy se tak říká i manažerovi soukromé korporace.

Functus officio. Lat. Splněný úkol. Board of School Trustees of Washington City Administrative Unit v. Benner, 222 N.C. 566, 24 S.E.2d 259, 263. Zvládnutá funkce nebo úřad, dosažený cíl. Používá se pro činitele, jehož funkční období vypršelo, a který poté již nemá úřední pravomoci. Rovněž pro jakýkoli prostředek, činitele, zastupitelství atd. které splnily účel, pro který byly vytvořeny a nemají již tedy další hodnotu či účinnost. *Holmes v. Birmingham Transit Co.*, 270 Ala. 215, 116 So.2d 912, 919.

Fund or funds. Financovat. Dotovat. Vybavit kapitálem s cílem vyprodukovat úrok nebo zisk. Rovněž investovat do obligací, akcií a dalších cenných papírů s pravidelnými výnosy či úroky a založit fond, z něhož se budou úroky vyplácet. Aktiva vydělená pro specifický účel. Financovat dluh znamená poskytnout specifický fond, z něhož se budou splácet úroky a jistina. Fund (fond) je druhový všezahrnující termín na rozdíl od „*money*“, což je specifický termín. Peněžní částka či jiné likvidní aktivum určené na splácení celkových dluhů, nákladů a závazků. Funds (kapitál, finanční prostředky) má celou řadu mírně odlišných významů, např.: peníze, směnky, šeky, traty, akcie a obligace a v širším významu jakýkoli majetek. *State v. Finney*, 141 Kan. 12, 40 P.2d 411, 421. Pokladni hotovost, disponibilní finanční prostředky na splácení dluhů, daní atd. Firemní nebo státní akcie. Aktiva, cenné papíry, obligace nebo důchod státní pokladny vyčleněný na splácení dluhů. Obecné provozní kapitál. Někdy i ve významu pokladni či bankovní hotovost nebo hotovost a obchodovatelné cenné papíry. *Viz také* Contingent fund; Current funds; Funded; Funding; General fund; Mutual fund; Revolving fund.

Funded debt. Kapitálově pokrytý dluh. V souvislosti se státním a městským rozpočtem jde o dluh, na jehož splácení (jistiny i úroků) je vyčleněn fond, a to buď účelově vázaný nebo dotovaný z odložené daně, tedy jakýmsi předběžným zastavením státního důchodu. V souvislosti s finančním hospodařením korporací (někdy i v souvislosti se správou majetku v konkursním řízení) znamená slovo „*funding*“ půjčku v dostatečné výši ke splácení různých pohyblivých závazků a nezajištěných dluhů nebo dluhů podložených směnkami nebo obligacemi splatnými v krátké době a tím vytvořit nový dluh namísto výše uvedených závazků, který by byl zajištěn celkovou hypotékou, několika obligacemi nebo emisí akcií s dlouhodobější splatností a s nižším úro-

kem. Nový dluh, který tímto způsobem nahradí předcházející dluhy, se nazývá „*funded debt*“ (pokrytý dluh). Tento termín se velice zřídka používá pro dluhy fyzických osob, ale když se použije, je třeba jej chápat jako dluh ztělesněný v dlouhodobých cenných papírech, k jehož splácení byl zastaven nějaký majetek. *Viz také* Funded.

Fund in court. Soudní fond. Tento odborný termín se používá, když se žalobou vytvořil, zachoval nebo zvětšil majetek připadající ve prospěch té skupiny nárokovatelů (věřitelů), jejímž členem žalující strana není. V tomto případě platí zásada, že náklady soudního řízení lze vyplatit z tzv. soudního fondu. *Sarner v. Sarner*, 38 N.J. 463, 185 A.2d 851, 853.

Funding system. Systém kapitálového krytí státního rozpočtu. Půjčování si peněz s cílem zapravit vládní výdaje a vytvořit umořovací fond, z něhož se splácí úrok a postupně i jistina dluhu. *Viz* Sinking fund níže.

General fund. Všeobecný, účelově nevázaný fond. V mnoha státech se tak nazývají veškerá aktiva státu, která se použijí na krytí výdajů souvisejících s činností výkonné moci a pro zapravení případných výdajů legislativy. To je rozdíl oproti účelovým fondům, jako je např. fond na školství. *Viz také* General fund.

General revenue fund. Všeobecný důchodový fond. V kontextu městských rozpočtů se tímto názvem označuje fond, z něhož se platí obvyklé, běžné i neplánované výdaje magistrátu.

No funds. Nedostatek prostředků. Označuje se tak nedostatek peněz či aktiv na specifické účely. Tuto frázi píše banka na šek, který vystavila osoba, která na svém účtu u dotyčné banky nemá dostatek prostředků. Používají ho rovněž správci, vykonavatelé a správci svěřeneckého majetku atd., když nemají dostatek prostředků na specifický účel.

Public funds. Veřejné prostředky. Státní pokladna. Neodborný název pro 1) pokladnu vlády, státu nebo města, 2) obligace, akcie a další cenné papíry federální nebo státní vlády. Peníze, záruky, obligace a další papíry s peněžní hodnotou, které jsou majetkem státu, okresu, města nebo školské správy. Vztahuje se na pokladnu správních jednotek státu, v nichž se vybírají daně do státní pokladny.

Revolving fund. Revolvingový fond. Úvěr, který se po určité době obnovuje. Obvykle se tak označuje situace, kdy banka nebo obchodník prodlouží úvěr na určitou částku, který lze průběžně splácet a pak znovu poskytnout úvěr maximálně ve stejné výši. Může to rovněž znamenat fond, který po poklesnutí pod určitou úroveň se znovu naplní dotacemi ze specifikovaných zdrojů. Rovněž revolvingový úvěrový účet.

Sinking fund. Umořovací fond. Celková suma peněz (např. peněz pocházejících z daní a dalších důchodů), vyčleněná a v pravidelných intervalech investovaná na zaplacení vládního nebo firemního dluhu z akumulovaných úroků. Fond, který vzniká z určitých daní, poplatků a cel, který je vyčleněn na platbu splatných úroků státního dluhu a na postupné splácení jistiny. Fond vytvořený za účelem splacení pokrytého dluhu.

Sinking fund tax. Daň z umořovacího fondu. Daň ze splácení úroků a jistiny státního dluhu.

Fundamental error. *Viz* Error; Plain error rule.